

การใช้หลักศาสนาฟื้นฟูเด็กและเยาวชน: เปรียบเทียบไทยกับสก๊อตแลนด์
Rehabilitation of Juvenile Offenders Through Religious Principles:
A Comparative Study between Thailand and Scotland

อเล็กซานเดอร์ ชีตอฟ^A, วลัยนภัทร์ เจนร่วมจิต^B

^Aคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

^Bนักวิจัยอิสระ

Alexandre Chitov^A, Wannaphat Jenroumjit^B

^AFaculty of Law, Chiang Mai University

^BIndependent Researcher

Corresponding E-mail: wannaphatjenroumjit@gmail.com

Received: November 10, 2024; Revised: May 12, 2025; Accepted: May 13, 2025

บทคัดย่อ

บทความนี้ทำการเปรียบเทียบระหว่างเรือนจำเยาวชน Polmont ในสก๊อตแลนด์ สหราชอาณาจักร¹ และศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เขต 7 เชียงใหม่ ประเทศไทย² ใน

¹ สถาบัน Polmont Young Offenders Inpolmontstitution (YOI) เรือนจำแห่งเดียวในสก๊อตแลนด์สำหรับกักขังเยาวชน อายุระหว่าง 16-21 ปี ทั้งระยะสั้นและระยะยาวตามคำพิพากษา, <https://www.sps.gov.uk/prisons/>. สำหรับเรือนจำเยาวชน Polmont เป็นสถานที่กักขังเยาวชนผู้กระทำผิดอายุระหว่าง 16-21 ปี ทั้งนี้ในช่วงปี 2024 มีการเปลี่ยนแปลงสำคัญ โดยรัฐบาลสก๊อตแลนด์ได้ย้ายเยาวชนอายุต่ำกว่า 18 ปีทั้งหมดออกจากเรือนจำเยาวชน Polmont ไปยังสถานที่ดูแลที่ปลอดภัยกว่า เพื่อให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติเด็ก (การดูแลและความยุติธรรม) หรือ Children (Care and Justice) (Scotland) Act 2024 ซึ่งมีผลบังคับใช้ในเดือนมิถุนายน 2024, *The Times*, "All Under-18s at Polmont Young Offenders Institution Are Moved," *The Times*, March 2024, <https://www.thetimes.co.uk/article/all-under-18s-at-polmont-young-offenders-institution-are-moved-r2mcxs37c> (accessed February 27, 2025).

² สถานที่ควบคุมตัวเด็กและเยาวชนที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดตั้งแต่ขั้นสอบสวนไปจนถึงมีคำพิพากษาแล้วในประเทศไทย ตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 มาตรา 142 (1) ศาลมีอำนาจเปลี่ยนโทษจำคุกเป็นการส่งตัวเด็กหรือเยาวชนไปควบคุมเพื่อฝึกอบรมในสถานที่ที่กำหนดไว้ แต่ระยะเวลาการ

ด้านการฟื้นฟูโดยใช้หลักทางศาสนา ทั้งสถาบันต่างก็มีเป้าหมายอย่างเดียวกันคือการบำบัดฟื้นฟูเยาวชนผู้กระทำความผิด อายุระหว่าง 16 ถึง 24 ปี³ ทั้งยังมีแนวทางปรัชญาการฟื้นฟูที่คล้ายกันในการควบคุมวินัยของเด็กและเยาวชน ซึ่งปรัชญาทางสังคมวิทยาและจิตวิทยาของอาชญากรรมเป็นตัวกำหนดสำคัญต่อบำบัดฟื้นฟูผู้กระทำความผิดเยาวชน

กล่าวได้ว่าทั้งศูนย์ฝึก ฯ เชียงใหม่ และเรือนจำเยาวชน Polmont ต่างก็ส่งเสริมการฝึกอบรม ไม่ว่าจะเป็นการเพิ่มพูนความรู้หรือการฝึกทักษะทางวิชาชีพ อย่างไรก็ตามทั้งสองสถาบันก็มีความแตกต่างกันในด้านของการใช้ศาสนาในการประยุกต์มาช่วยฟื้นฟูพฤติกรรมของเยาวชน โดยเรือนจำเยาวชน Polmont ให้สิทธิเยาวชนแต่ละคนในการเลือกศาสนาของตน แต่ในศูนย์ฝึกฯ จะนำศาสนาพุทธมาใช้เป็นแนวทางในการศึกษาเป็นหลักในการฟื้นฟูพฤติกรรม แม้ว่าวิธีการบำบัดฟื้นฟูเช่นนั้นจะยังไม่เพียงพอก็ตาม การศึกษาของ Thomas Arnold นักปฏิรูปการศึกษาชาวอังกฤษที่มีชื่อเสียงได้ใช้ศาสนาและศีลธรรมเพื่อชี้ให้เห็นถึงความบกพร่องของทั้งสองเรือนจำ เพื่อเปลี่ยนแปลงศีลธรรมในตัวผู้กระทำความผิดเด็กและเยาวชนให้สำเร็จ

คำสำคัญ: การกระทำความผิดของเด็ก, สถาบันฟื้นฟูอาชญากรรมเด็ก, การศึกษาในเรือนจำ, ศาสนา

Abstract

This article offers the comparison between Polmont prison in the UK⁴ and Chiang Mai Juvenile Correction Institution in Thailand⁵. Both institutions have

ควบคุมดังกล่าวต้องไม่เกินวันที่เด็กหรือเยาวชนนั้นมีอายุครบยี่สิบสี่ปีบริบูรณ์.

³ สำหรับเรือนจำเยาวชน Polmont 16-21 ปีบริบูรณ์ และศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เขต 7 เชียงใหม่ ประเทศไทย อยู่ระหว่าง 16-24 ปีบริบูรณ์ ตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 มาตรา 142 (1)

⁴ Polmont Young Offenders Institution (YOI), the only prison in Scotland designated for detaining juveniles aged 16–21, both for short-term and long-term sentences as per court rulings. <https://www.sps.gov.uk/prisons/>.

⁵ Detention facilities for children and juveniles accused of committing offenses, from the investigation stage to post-sentencing, in Thailand.

been innovating to meet rehabilitative goals in educating young offenders between the ages of 16 and 24. Despite the differences between them, both Polmont and Chiang Mai establishments share common philosophical underpinnings of the institutional regime and discipline. The sociological and psychological philosophies of crime determine the treatment of juvenile offenders.

Both institutions promote intellectual and professional training. There is a difference, however, in the way religion is used as the means of rehabilitation. Polmont leaves religion to the private choice of prisoners. Chiang Mai attempts to integrate, although insufficiently, Buddhist education as an important part of rehabilitation. The approach of a great British educational reformer, Thomas Arnold, to religion and morality is used to point out the failures of both institutions to accomplish a moral change in the life of young offenders.

Keyword: Juvenile Delinquency, Juvenile Correction Institution, Education, Religion

1. บทนำ

การแก้ไขฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดเป็นความท้าทายสำคัญของระบบยุติธรรม การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมและทักษะชีวิตที่ดีให้แก่เยาวชนเหล่านี้จะช่วยลดโอกาสกระทำผิดซ้ำและส่งเสริมให้พวกเขากลับมาเป็นพลเมืองที่มีคุณค่า การศึกษาเปรียบเทียบเรือนจำได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในช่วงปลายทศวรรษที่ 1970 ถึงต้นทศวรรษที่ 1980 ซึ่งมีเป้าหมายหลักเพื่อรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความเหมือนและความแตกต่างในหลากหลายมิติ เช่น กฎหมายที่เกี่ยวข้อง นโยบายทางอาญา ความเหมาะสมของมาตรการลงโทษ รวมถึงสภาพความเป็นอยู่ของผู้ต้องขัง

บทความนี้มุ่งเน้นการเปรียบเทียบระหว่าง Polmont Young Offenders Institution (YOI) หรือที่รู้จักกันในชื่อ เรือนจำเยาวชน Polmont ซึ่งตั้งอยู่ในสกอตแลนด์ สหราชอาณาจักร กับ

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เขต 7 จังหวัดเชียงใหม่ ประเทศไทย แม้ว่าทั้งสองสถาบันจะมีความแตกต่างกันหลายด้าน เช่น ระเบียบวินัย การศึกษา การฝึกอาชีพคุณภาพชีวิต ความปลอดภัย ฯลฯ แต่วัตถุประสงค์และจุดมุ่งหมายของทั้งสองสถาบันนั้นเหมือนกัน นั่นคือ “การฟื้นฟู” (Rehabilitation) เยาวชนให้กลับสู่สังคม

ในบทความนี้เน้นให้เห็นความแตกต่างของทั้งสองสถาบันเฉพาะ “การฟื้นฟูโดยศาสนา” โดยทั้งสองสถาบันมีเป้าหมายหลักในการใช้ฟื้นฟูเยาวชนผู้กระทำผิดที่มีอายุระหว่าง 16–24 ปี ผ่านกระบวนการศึกษาและฝึกอบรม แม้ว่าปรัชญาที่ใช้ในการปลูกฝังระเบียบวินัยและมาตรการควบคุมจะมีความคล้ายคลึงกัน แต่แนวทางการดำเนินงานของแต่ละสถาบันย่อมได้รับอิทธิพลจากขนบธรรมเนียมและประเพณีในแต่ละพื้นที่

ปรัชญาด้านสังคมและจิตวิทยาอาชญากรรม ถือเป็นปัจจัยสำคัญที่กำหนดแนวทางการบำบัดฟื้นฟูเยาวชนผู้กระทำผิด เรือนจำทั้งสองแห่งยึดถือแนวคิดแบบตะวันตกในการกำหนดมาตรการลงโทษ ซึ่งสะท้อนถึงลักษณะเฉพาะทางสังคมและวัฒนธรรมของแต่ละประเทศ อย่างไรก็ตาม วิธีการลงโทษที่ถูกนำมาใช้ยังคงยึดหลักการจำกัดเสรีภาพของผู้ต้องขัง มากกว่าการใช้ความรุนแรงทางร่างกาย หรือการสร้างทุกข์ทางศีลธรรม (Moral Suffering)

เนื่องจากสถาบันควบคุมตัวและฟื้นฟูเด็กและเยาวชน ทั้งสองเรือนจำจึงให้ความสำคัญกับการศึกษาและกระบวนการปรับพฤติกรรมเป็นหัวใจหลัก โดยมีเป้าหมายสูงสุดในการช่วยให้เยาวชนสามารถพัฒนาตนเอง ปรับตัว และกลับคืนสู่สังคมได้อย่างมีศักยภาพ อย่างไรก็ตาม แม้ว่าสถาบันทั้งสองจะมีวัตถุประสงค์ร่วมกันในเชิงหลักการ แต่แนวทางและกระบวนการฟื้นฟูกลับมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งเป็นประเด็นสำคัญที่บทความนี้มุ่งเน้นการวิเคราะห์อย่างลึกซึ้งต่อไป

2. ภาพรวมของเรือนจำเยาวชน Polmont และศูนย์ฝึกฯ เชียงใหม่

เรือนจำเยาวชน Polmont (Polmont Young Offenders Institution - YOI) ซึ่งตั้งอยู่ในสกอตแลนด์ เป็นสถานที่คุมขังเยาวชนอายุ 16–21 ปี⁶ เพียงแห่งเดียวของประเทศ ผู้เขียนได้เข้า

⁶ Scottish Prison Service, "Prisons," *Scottish Prison Service*, <https://www.sps.gov.uk/prisons/> (accessed February 27, 2025).

เยี่ยมและศึกษาการดำเนินงานของเรือนจำแห่งนี้ในช่วงปี พ.ศ. 2550–2551 ซึ่งในขณะนั้นมีเยาวชน ถูกคุมขังมากกว่า 600 คน โดยแต่ละคนมีห้องขังส่วนตัวที่สะท้อนตัวตนและความเป็นอยู่ เช่น มีอ่าง ล้างหน้า ห้องน้ำ โทรทักซ์ ตู้เย็น และสามารถตกแต่งห้องได้อย่างเป็นอิสระภายใต้ขอบเขตความ เหมาะสมตามค่านิยมตะวันตก แม้แต่ภาพโปสเตอร์ที่แสดงถึงรสนิยมส่วนตัวก็ยังสามารถยอมรับ หากไม่ล่วงละเมิดทางเพศ⁷

เรือนจำเยาวชน Polmont มีกฎระเบียบที่เคร่งครัด⁸ ในการกำหนดชั่วโมงเวลาการทำงาน เวลาพัก และเวลารับประทานอาหารของนักโทษ โดยหลักนักโทษอาสาเข้ามาทำงานต่าง ๆ ตาม หลักสูตรการอบรมด้วยตัวเอง⁹ ไม่ว่าจะเป็น การบริการอาหาร งานก่อสร้าง งานไม้ อุตสาหกรรม ความสะอาด การทำผม งานศิลป์และสื่อสารสนเทศ ซึ่งงานบางประเภทก็ทำอยู่ในเรือนจำได้ด้วย อาทิ บริการซักรีด ทำอาหาร ทำสวนหรือทำความสะอาด ราวกับว่าเป็นเรือนจำที่มีบรรยากาศ ปลอดภัยมากที่สุดเท่าที่เคย¹⁰

อย่างไรก็ตาม เจ้าหน้าที่เรือนจำยอมรับว่า ปัญหาการกระทำผิดซ้ำยังคงเป็นความท้าทาย สำคัญ เยาวชนจำนวนไม่น้อยกลับเข้าสู่ระบบเรือนจำอีกครั้งหลังการปล่อยตัว แม้ผู้เขียนจะ ประทับใจในแนวทางการบำบัดฟื้นฟูที่เรือนจำพยายามดำเนินการ แต่ก็ยังมีข้อจำกัดที่ต้อง พิจารณา¹¹

⁷ Alexander Shytov Nikolaevich and Boonchoo Na Pomphet, *Thai Juvenile Delinquency Justice and Its Perception by Minor Offenders* (Chiang Mai: Faculty of Law, Chiang Mai University, 2007).

⁸ กฎระเบียบภายในของ Polmont ถูกกำหนดภายใต้ Scottish Prison Service, "The Prisons and Young Offenders Institutions (Scotland) Rules 2011," *Scottish Prison Service*, <https://www.sps.gov.uk/about-us/governance/prison-rules#:~:text=The%20Prisons%20and%20Young%20Offenders,effect%20on%201%20November%202011> (accessed February 27, 2025).

⁹ Iriss, "Young Offenders Institutions, Programmes, Support and Reviews," *Iriss*, <https://content.iriss.org.uk/youthjustice/yo-programmes.html#:~:text=Work> (accessed March 9, 2025).

¹⁰ Alexander Shytov, Nikolaevich, and Boonchoo Na Pomphet, *Thai juvenile delinquency justice and its perception by minor offenders*, Faculty of Law, Chiang Mai University, 2007.

¹¹ David Leask, "More Than Half of Young Offenders Leaving Polmont Never Return Behind Bars," *Herald Scotland*, June 8, 2015, <https://www.heraldscotland.com/news/13411935.more-than-half-of-young-offenders-leaving-polmont-never-return-behind-bars/>.

ย้อนกลับไป ผลจากการประเมินแผนการฟื้นฟูเยาวชนของเรือนจำเยาวชน Polmont มีความสำเร็จ¹² โดยอัตราการกระทำความผิดซ้ำในสก็อตแลนด์ลดลงอย่างมากระหว่าง พ.ศ.2544-2558 แม้ว่าอัตราการกระทำความผิดซ้ำจะยังคงสูงอยู่ก็ตาม แต่ถือว่าลดลงอย่างมาก โดยช่วง พ.ศ. 2558 อัตราผู้กระทำความผิด 29 เปอร์เซ็นต์¹³ แต่เมื่อเทียบกับ พ.ศ.2544 ที่มีอัตราการกระทำความผิดซ้ำสูงถึง 40 เปอร์เซ็นต์ ซึ่งแน่นอนว่าแผนการบำบัดฟื้นฟูในเรือนจำอาจไม่ใช่เหตุผลเดียวที่ส่งผลให้อัตราการกระทำความผิดซ้ำลดลงก็ตาม แต่ยังเป็นผลจากนโยบายลดจำนวนผู้ต้องขังและอัตราการเกิดอาชญากรรมลดลงด้วย

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนเขต 7 จังหวัดเชียงใหม่ เป็นสถานควบคุมเยาวชนอายุระหว่าง 16–24 ปี ที่ถูกศาลพิพากษาแล้ว ต่างจากสถานพินิจฯ ซึ่งใช้ควบคุมตัวก่อนคำตัดสิน แม้ศูนย์ฝึกฯ จะมีจำนวนไม่มากเท่าสถานพินิจฯ แต่ก็อยู่ภายใต้กระทรวงยุติธรรมเช่นกัน โดย ศูนย์ฝึกฯ เชียงใหม่มีลักษณะคล้ายโรงเรียนประจำมากกว่าเรือนจำ แม้มีกำแพงล้อมรอบและมาตรการความปลอดภัย แต่ยังมีคามยืดหยุ่นสูง โดยเฉพาะสำหรับเยาวชนหญิงที่อยู่ในพื้นที่นอกกำแพงรักษาความปลอดภัย เยาวชนชายมีจำนวนมากกว่า¹⁴ และถูกควบคุมเข้มงวด

กฎระเบียบภายในศูนย์ฝึกฯ ไม่ตึงเครียด เยาวชนมีกิจกรรมหลากหลาย ทั้งการเรียนพื้นฐาน ทักษะอาชีพ และกิจกรรมนันทนาการ เช่น กีฬาและการดูหนัง วิชาชีพที่ได้รับความนิยมได้แก่ การซ่อมรถและนวดแผนไทย ตารางประจำวันของผู้ต้องขังเริ่มตั้งแต่หกนาฬิกาไปจนถึงช่วงเย็น โดยมีการเข้าแถว เรียนหนังสือ ออกกำลังกาย และพักผ่อน

ผู้ประกอบการมีโอกาสได้รับอนุญาตให้ออกนอกเขตกำแพงเพื่ออบรมวิชาชีพหรือพบญาติ การรักษาความสงบเรียบร้อยได้รับความเข้มงวดขึ้น โดยมีเจ้าหน้าที่ควบคุมการสอนและการเข้าออกอย่างใกล้ชิด เพื่อลดความเสี่ยงจากเหตุการณ์หลบหนีที่เคยเกิดขึ้นในอดีต

¹² Youth Justice Improvement Board, “Children and Young People in Custody in Scotland”, 2017, <https://cycj.org.uk/wp-content/uploads/2017/10/Young-People-in-Custody-October-2017.pdf>.

¹³ Shytov and Na Pomphet, *Thai Juvenile Delinquency Justice*, 42.

¹⁴ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน, “สถิติจำนวนเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรม,” กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน, เข้าถึงเมื่อ 12 มีนาคม 2568, https://doc.djop.go.th/public/trs_all_in_unit.php?YY=2566.

แม้ว่าเรือนจำเยาวชน Polmont และศูนย์ฝึก ฯ เชียงใหม่จะมีความแตกต่างกันอย่างมาก ในด้านการออกแบบและกฎระเบียบภายในองค์กร โดยทั้งสององค์กรมีความคล้ายกันในแง่การปกครองแบบกึ่งศาสนา (Quasi monastic) ที่ Foucault¹⁵ เคยอธิบายไว้เมื่อ พ.ศ.2550 แต่ก็มีจุดร่วมสำคัญคือ ไม่สามารถลดการกระทำผิดซ้ำได้อย่างมีประสิทธิภาพ เจ้าหน้าที่ทั้งสองแห่งต่างให้ข้อมูลว่ามีเยาวชนจำนวนมากกลับเข้ามาภายหลังการปล่อยตัวไปแล้ว

ข้อมูลสถิติจากกรมพินิจฯ ระบุว่าอัตราการกระทำผิดซ้ำของเยาวชนในไทยอยู่ระหว่าง 15–25% ตลอดสิบปีที่ผ่านมา¹⁶ โดยยังไม่มีข้อมูลชี้ชัดว่าเยาวชนที่ผ่านกระบวนการฟื้นฟูในศูนย์ฝึก ฯ มีแนวโน้มกระทำผิดซ้ำอย่างไร

อย่างไรก็ดี การเปรียบเทียบอัตราการกระทำผิดซ้ำเพียงอย่างเดียวไม่อาจสะท้อนภาพรวมของแต่ละเรือนจำได้อย่างแท้จริง เนื่องจากมีปัจจัยอื่นอีกมากที่ควรพิจารณา โดยเฉพาะในกรณีของเรือนจำเยาวชน Polmont ที่ให้ความสำคัญต่อภาวะอารมณ์และจิตใจของผู้ต้องขังมากกว่าศูนย์ฝึก ฯ เชียงใหม่ ซึ่งจุดต่างนี้จะกล่าวถึงโดยละเอียดในบทต่อไป

3. ศีลธรรม และการทำทนายในกระบวนการฟื้นฟูเยาวชน: บทเรียนจาก Polmont

เรือนจำเยาวชน Polmont ในประเทศสกอตแลนด์ มิได้เป็นเพียงสถานที่คุมขัง แต่ทำหน้าที่เสมือนสถาบันฟื้นฟูที่พยายามมองผู้ต้องขังเยาวชนเพื่อฟื้นฟู โดยกระบวนการคัดกรองเบื้องต้นที่เรียกว่า Core Screen ไม่ได้เน้นเพียงข้อมูลพื้นฐานทั่วไป แต่เจาะลึกถึงความต้องการด้านที่อยู่อาศัย สุขภาพจิต การเงิน สัมพันธภาพในครอบครัว ไปจนถึงความสมัครใจในการรับความช่วยเหลือด้านสังคม ศาสนา และทักษะชีวิต¹⁷ กระบวนการนี้ยังเปิดโอกาสให้เยาวชนได้แสดง

¹⁵ Michel Foucault นักปรัชญา ประวัติศาสตร์ ทฤษฎีสังคม ชาวฝรั่งเศส

¹⁶ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน, “รายงานสถิติคดีประจำปี 2566,” สืบค้นเมื่อวันที่ 5 พฤศจิกายน 2567, <https://www.djpp.go.th/storage/files/2/สถิติประจำปี/เล่มสถิติ%20ปีงบประมาณ%2066.pdf>.

¹⁷ HM Inspectorate of Prisons for Scotland, *HM Young Offenders Institution Polmont Full Inspection 22–30 October 2012* (2012), accessed March 11, 2025. <https://prisonsinspectoratescotland.gov.uk/publications/hm-young-offenders-institution-polmont-full-inspection-22-30-october-2012#:~:text=30,representative%20of%20the%20Muslim%20faith..>

ทัศนคติ ความกังวล และประสบการณ์ส่วนตัว โดยข้อมูลที่ได้จากการตอบคำถามและการสังเกต พฤติกรรมจะถูกรวบรวมอย่างเป็นระบบ เพื่อประเมินความเสี่ยงด้านอารมณ์ ความคิด และศีลธรรม ซึ่งนำไปสู่การออกแบบแผนฟื้นฟูที่เหมาะสมกับแต่ละบุคคลโดยเฉพาะ

อีกหนึ่งกระบวนการสำคัญของ Polmont คือ “การประชุมรายกรณี” (Case Conference)¹⁸ ซึ่งจัดขึ้นเป็นระยะสำหรับเยาวชนที่รับโทษในระยะยาว¹⁹ เพื่อประเมินพัฒนาการ และความต้องการเฉพาะตัว โดยผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในชีวิตของเยาวชน เช่น พ่อแม่ ครู นายจ้าง และเจ้าหน้าที่เรือนจำ จะเข้าร่วมประชุมร่วมกันในบรรยากาศแบบไม่เป็นทางการ ภายในห้องประชุมที่ ตกแต่งให้คล้ายบ้าน ให้เยาวชนรู้สึกผ่อนคลายและมีส่วนร่วมอย่างจริงจัง

กระบวนการนี้ยังให้ความสำคัญกับความยินยอมของเยาวชนในการเปิดเผยข้อมูลส่วนตัว รวมถึงการแสดงความรู้สึก ความกังวล และเป้าหมายในชีวิต ซึ่งทั้งหมดนี้จะนำไปสู่การออกแบบ แผนฟื้นฟูแบบเฉพาะบุคคลในหลายมิติ เช่น การจัดการกับความโกรธ ปัญหาเสพติด ความสามารถในการเข้าสู่ระบบการศึกษาและอาชีพ หรือแม้กระทั่งความสัมพันธ์ในครอบครัว

ในด้านของ “ขอบเขตพฤติกรรม” (Domains) เรือนจำ Polmont พัฒนาหลักสูตรฟื้นฟูที่ หลากหลาย ทั้งเชิงจิตวิทยาและศีลธรรม เช่น โปรแกรมฟื้นฟูผู้ใช้แอลกอฮอล์ (Alcohol awareness program)²⁰ ที่ได้หยิบยกประเด็นความรับผิดชอบด้านศีลธรรมในความสัมพันธ์ระดับบุคคลไปจนถึง ในชุมชน โดยครอบคลุมถึงปัญหาด้านความเครียด ความวิตกกังวล และความไม่มั่นใจในตัวเอง (Low self-esteem) ซึ่งเป็นสาเหตุของการเสพติดแอลกอฮอล์ และการฝึกความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น (Empathy)²¹ ของผู้อื่นผ่านหลักสูตร S.T.O.P.²² ซึ่งออกแบบมาสำหรับเยาวชนที่มีพฤติกรรมทาง เพศเสี่ยงต่ำถึงปานกลาง

¹⁸ Inspectorate of Prisons for Scotland, *Full Inspection of HMP YOI Polmont: 29 October – 2 November 2018* (Edinburgh: Scottish Government, 2018), accessed March 12, 2025, https://prisonsinspectoratescotland.gov.uk/sites/default/files/publication_files/HMP%20YOI%20Polmont%20-%20Full%20Inspection%20-%2029%20October-2%20November%202018%20-%20Final%20Version.pdf.

¹⁹ ช่วงฤดูใบไม้ผลิ, 2019

²⁰ ออกแบบโดย Sacro, องค์กรอาสาสมัครที่มุ่งเน้นการลดอาชญากรรม, <http://www.sacro.org.uk>.

²¹ Michael Slote, "The ethics of care and empathy," 2007.

²² HM YOI Polmont Intervention Team, *What We Deliver*, 2008.

โปรแกรมเหล่านี้ไม่ได้มุ่งเพียงการปรับพฤติกรรม แต่พยายาม “ปลูกความรับผิดชอบ” และ สร้างคุณค่าภายใน ผ่านกระบวนการที่ทำทลายทัศนคติเดิมของผู้กระทำผิด เช่น การตั้งคำถามกับความเชื่อที่เป็นรากฐานของวิถีชีวิตอาชญากร²³ โดยเฉพาะผ่านการประเมินด้วยแบบสอบถาม “การสำรวจทางจิตวิทยา รูปแบบความคิดทางอาชญา” PICTS (Psychological Inventory of Criminal Thinking Styles - PICTS)²⁴ เพื่อสะท้อนระดับความคิดรอบคอบและพฤติกรรมต่อต้านสังคม²⁵

แม้กระนั้นเรือนจำเยาเวชน Polmont ก็แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่า การเปลี่ยนแปลงเริ่มต้นจากรากฐานทางจิตใจ โดยกระบวนการวางรากฐานกระบวนการฟื้นฟูบนหลักการที่ว่า อาชญากรรมไม่ใช่เพียงพฤติกรรมที่ต้องควบคุม แต่การฟื้นฟูทางจิตใจและศีลธรรมที่ต้องได้รับการเยียวยาอย่างลึกซึ้ง อย่างไรก็ตามการบำบัดทางศีลธรรมเพียงอย่างเดียวไม่เพียงพอ เนื่องจากสามารถฟื้นฟูทางจิตสำนึกของผู้ต้องขังได้อย่างจำกัด ในท้ายที่สุดแล้ว การพัฒนาศีลธรรมในแผนฟื้นฟูเหล่านี้ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ

ตามที่ Glen Walter กล่าวไว้ว่าวิถีชีวิตอาชญากรถูกสร้างโดยขั้นตอนการพัฒนา 3 ระยะ คือ 1. “การเริ่มต้น” (Initiation) ที่เริ่มด้วยความกลัวในอัตถิภาวนิยมหรือความกลัวในการมีอยู่ (Existential fear) (ซึ่งเป็นแรงจูงใจ) มีปฏิสัมพันธ์ต่อปัจจัยเสี่ยงภายนอก ประสบการณ์ (โอกาส) และการตัดสินใจ (ทางเลือก) การปฏิสัมพันธ์นี้นำไปสู่การก่อตัวของระบบความเชื่อ 2. “การดำเนินชีวิตที่ส่งเสริมความคาดหวัง” (Lifestyle - promoting outcome expectancies) จะก่อตัวขึ้นและ

²³ HM YOI Polmont Intervention Team: What We Deliver, 2008

²⁴ Glenn D. Walters, *Changing Lives of Crime and Drugs: Intervening with Substance-Abusing Offenders* (New York: Wiley, 1998).; Glenn D. Walters, "The Psychological Inventory of Criminal Thinking Styles (PICTS): A Review and Meta-Analysis," *Assessment* 9, no. 3 (2002): 278–291.; Egan, Vincent Egan, Mary McMurrin, Cathryn Richardson, and Marie Blair, "Criminal Cognitions and Personality: What Does the PICTS Really Measure?," *Criminal Behaviour and Mental Health* 10, no. 3 (2000): 170–184.

²⁵ เพิ่งอ้าง

²⁵ Egan, Vincent Egan, Mary McMurrin, Cathryn Richardson, and Marie Blair, "Criminal Cognitions and Personality: What Does the PICTS Really Measure?," *Criminal Behaviour and Mental Health* 10, no. 3 (2000): 170–184.

เรียนรู้ทักษะที่สอดคล้องกับวิถีชีวิต 3. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจ-โอกาส-ทางเลือก ที่จะส่งเสริมการเป็นอาสาสมัคร²⁶

Walter เสนอแนวทางแก้ไขวิถีชีวิตความเป็นอาสาสมัคร ด้วยการทบทวนบทเรียนชีวิต ตั้งแต่ในระยะแรกและท้าทายความเชื่อและความคาดหวัง ขั้นตอนต่อไปคือการค้นหาความเกี่ยวข้องของการเข้าเป็นอาสาสมัคร และการบ่งบอกว่าปัจจัยอะไรที่ส่งเสริมการเป็นอาสาสมัครนี้ ด้วยแนวคิดความรับผิดชอบ การหาความหมายของชีวิต ความสัมพันธ์กับชุมชน และความมั่นใจในตนเองมีบทบาทสำคัญในทฤษฎีนี้ Walter เน้นย้ำว่าการเปลี่ยนวิถีชีวิตสามารถทำได้อย่างต่อเนื่องและไม่สิ้นสุด²⁷

ภายหลังการประชุมคดีในเรือนจำเยาเวชน Polmont เจ้าหน้าที่จะจัดทำรายงานสรุปแผนฟื้นฟูและประเมินความพร้อมในการปล่อยตัวก่อนกำหนด โดยรวบรวมข้อมูลตั้งแต่ประวัติชีวิตในวัยเด็ก ความสัมพันธ์ในครอบครัว ประวัติการกระทำผิด ทักษะติดต่อสังคม²⁸ ตลอดจนแผนการใช้ชีวิตหลังพ้นโทษ

แม้กระบวนการจะพยายามวิเคราะห์สภาวะจิตใจและความสำนึกของผู้ต้องขังอย่างเป็นระบบ แต่ก็มีข้อจำกัดที่สำคัญ นั่นคือ ผู้ต้องขังบางรายอาจแสดงออกถึงความสำนึกผิดเพื่อหวังผลประโยชน์ เพื่อให้ได้ปล่อยตัวเร็วขึ้นมากกว่าที่จะเกิดจากความตั้งใจเปลี่ยนแปลงอย่างแท้จริง ซึ่งเป็นความท้าทายต่อการประเมินความจริงใจและทัศนคติที่ลึกซึ้งทางศีลธรรม

กระบวนการฟื้นฟูส่วนใหญ่ยังคงเน้นไปที่การเสริมทักษะพื้นฐาน เช่น การรู้เท่าทันยาเสพติด ทักษะอาชีพ หรือการเรียนรู้ทั่วไป โดยยังให้ความสำคัญกับการประเมินความเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำ มากกว่าการเข้าใจรากเหง้าของความคิดต่อต้านสังคม ซึ่งผู้ต้องขังบางรายอาจไม่ตระหนักด้วยซ้ำว่าแนวคิดของตนเป็นปัญหา เพราะสิ่งที่ถือว่า "ไม่เหมาะสม" สำหรับเจ้าหน้าที่ อาจถูกมองว่า "ยอมรับได้" สำหรับผู้ต้องขัง อย่างไรก็ตาม แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมต่อต้านสังคมยังเป็นที่ถกเถียงกันอย่างดุเดือดกันมาเป็นเวลานาน โดยนักอาชญาวิทยาบางคนตั้งคำถามถึงประโยชน์ในการใช้

²⁶ Glenn D. Walters, *The Self-Altering Process: Exploring the Dynamic Nature of Lifestyle Development and Change* (Westport, CT: Praeger Publishers/Greenwood Publishing Group, 2000).

²⁷ เพิ่งอ้าง

²⁸ Annex E of ICM Manual, 2008.

แนวคิดนี้²⁹ กล่าวได้ว่า การละเลยความสำคัญในการจัดการความคิดต่อต้านสังคมของผู้ต้องขังเป็นจุดบกพร่องสำคัญของเรือนจำเยาวชน Polmont แม้จะมีแบบสอบถามเกี่ยวกับเป้าหมายชีวิตหรือความรู้สึกต่อต้านสังคม แต่ก็ยังไม่สามารถเข้าถึงระดับจิตสำนึกได้อย่างแท้จริง

จุดอ่อนสำคัญของกระบวนการนี้คือ การขาดเจตจำนงจากผู้ต้องขังเองในการฟื้นฟูอย่างจริงจัง แม้เจ้าหน้าที่และผู้เชี่ยวชาญจะพยายามสื่อสารและให้การสนับสนุน แต่หากผู้ต้องขังไม่พร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงด้วยตนเอง แผนฟื้นฟูก็อาจกลายเป็นเพียงกระบวนการตามหน้าที่ มิใช่แรงผลักดันการเยียวยาอย่างแท้จริง

การให้ความสำคัญเฉพาะการประเมินความเสี่ยงกระทำคามผิดซ้ำ โดยละเลยการฟื้นฟูพฤติกรรมเชิงลึก อาจทำให้การกลับเข้าสู่สังคมของผู้พ้นโทษเต็มไปด้วยความเปราะบาง และไม่อาจป้องกันการกระทำผิดซ้ำได้อย่างยั่งยืน

4. ศาสนาพุทธกับกระบวนการยุติธรรมเยาวชนไทย: บทบาทของศีลธรรมในการฟื้นฟูในศูนย์ฝึกฯ เชียงใหม่

ศาสนาพุทธมีอิทธิพลต่อกระบวนการยุติธรรมไทย รวมทั้งเป็นวิธีการฟื้นฟูเยียวยาที่มีประสิทธิภาพที่สุดในกระบวนการฟื้นฟูพฤติกรรมของศูนย์ฝึกฯ เชียงใหม่³⁰ แม้ศาสนาจะแตกต่างกันไปจากเรือนจำเยาวชน Polmont อย่างมาก แต่เป็นเรื่องน่าประหลาดใจสำหรับเจ้าหน้าที่ในศูนย์ฝึกฯ ว่าแผนฟื้นฟูเยาวชนมีความเชื่อมโยงกับศาสนาน้อยมาก³¹

การศึกษาศาสนาแม้จะมีข้อจำกัดในการสังเกตผลลัพธ์ แต่ก็แสดงให้เห็นถึงอิทธิพลเชิงบวกต่อการพัฒนาศีลธรรมของผู้ต้องขัง อย่างไรก็ตาม แนวทางนี้ยังไม่อาจสรุปได้ว่ามีประสิทธิภาพ

²⁹ N. Eisenberg, "The Development of Empathy-Related Responding," in *Moral Motivation Through the Life Span*, ed. G. Carlo and C. P. Edwards (Lincoln: University of Nebraska Press, 2005), 8.

³⁰ ข้อมูลที่สนับสนุนว่าศาสนามีอิทธิพลอย่างมากต่อผู้ต้องขัง ผู้เขียนได้มาจากการสัมภาษณ์ผู้ต้องขังบางส่วนที่ได้รับการปล่อยตัวแล้ว, อ้างแล้ว, เชิงอรรถที่ 5, 154-161.

³¹ หลังจากผู้เขียนได้วิจัยอย่างเข้มข้นหลายปีในการติดต่ออย่างไม่เป็นทางการกับผู้ต้องขังในวิชาเรียนภาษาอังกฤษในศูนย์ฝึกฯ เชียงใหม่ โดยมีข้อสรุปจากการศึกษาศาสนาในศูนย์ฝึกฯ เชียงใหม่ได้มีการกล่าวถึงในที่อื่น ๆ ด้วย, อ้างแล้ว, เชิงอรรถที่ 5.

เท่าเทียมกันในทุกศูนย์ฝึกฯ ทั่วประเทศ เมื่อนำศูนย์ฝึกฯ เชียงใหม่มาเปรียบเทียบกับเรือนจำ เยาวชน Polmont จะพบความแตกต่างอย่างเด่นชัด — Polmont เน้นสิทธิของผู้ต้องขังในการ เลื่อนนับถือศาสนา ขณะที่ศูนย์ฝึกฯ เชียงใหม่ใช้พิธีกรรมทางพุทธศาสนาเป็นเครื่องมือสำคัญในการ ฟื้นฟูพฤติกรรม โดยเฉพาะมาตรการให้เยาวชนบวชเณรเป็นระยะเวลาสั้น ๆ เพื่อแลกกับการปล่อย ตัวก่อนกำหนด

แนวทางนี้ได้รับความนิยมและถูกขยายผลให้ครอบคลุมผู้ต้องขังทั้งหมด แม้แต่ผู้ที่นับถือ ศาสนาคริสต์ก็ถูกขอให้เข้าร่วม ซึ่งนำไปสู่เสียงคัดค้านจากบาทหลวงในศูนย์ฝึกฯ ด้วยความกังวลต่อ ความเหมาะสม อย่างไรก็ตาม ผลลัพธ์จากโครงการนี้ได้ส่งอิทธิพลต่อแนวคิดของศาลเยาวชนและ ครอบครัวยุคใหม่ ซึ่งเริ่มนำหลักพุทธศาสนาเข้าเป็นส่วนหนึ่งของแผนฟื้นฟู โดยผู้พิพากษาหลายท่านเห็น คุณค่าในหลักธรรมในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเยาวชน

นอกจากนี้ ยังมีการนำพิธีสาบานตนตามหลักศาสนาพุทธมาใช้กับผู้กระทำผิดที่กำลังจะ พ้นจากการคุมความประพฤติ แม้พิธีกรรมนี้ยังไม่มีหลักฐานทางวิชาการรองรับ แต่ก็ถือเป็นการสร้าง แรงยึดมั่นผ่านกรอบของศีลธรรม อย่างไรก็ตาม การใช้ความกลัวคำสาปจากการผิดคำสาบานขัดแย้งกับ หลักคำสอนดั้งเดิมของพระพุทธศาสนา ที่มุ่งเน้นการหลุดพ้นจากสังสารวัฏ หรือการเวียนว่ายตาย เกิด หรือเรียกว่ามุ่งไปสู่นิพพาน (Nirvana)³²

สัปดาห์สุดท้ายของการทำกิจกรรมภายในวัด เป็นมาตรการที่ละเอียดอ่อนในการฝึกฝน ปฏิบัติสำหรับผู้ต้องขังชายที่ใกล้จะได้ปล่อยตัวออกจากศูนย์ฝึกฯ เชียงใหม่ โดยมีพระภิกษุมาเป็น ผู้อบรมให้ในวัดแห่งหนึ่งในจังหวัดเชียงใหม่ ผู้เขียนได้สังเกตการณ์การอบรมของพระสงฆ์ในหลักสูตร การอบรมระยะสั้นจะมีการให้ผู้ต้องขังทำสมาธิ และฝึกทักษะในการควบคุมอารมณ์ อย่างไรก็ตาม การทำสมาธิก็เป็นส่วนหนึ่งในคำสอนของศาสนาพุทธที่ให้มีสติเป็นรากฐานของการใช้ชีวิตในทุกด้าน แม้ว่าการฝึกอบรมนี้จะขาดการอธิบายถึงปรัชญาทางพุทธศาสนา แต่ผู้กระทำความผิดเยาวชนมี ความเห็นคล้ายกันว่าการอบรมในวัดนี้ให้อะไรกับพวกเขามากกว่าการฝึกและแนะแนวอาชีพในศูนย์ ฝึกฯ เชียงใหม่เสียอีก

³² Dhammapada 39, Udānavarga 28.6.

การอบรมผู้ต้องขังผ่านการฝึกสมาธิอย่างเข้มข้น เป็นกระบวนการที่มุ่งเน้นให้จิตใจสงบนิ่ง อันเป็นรากฐานของการพัฒนาตนเองตามหลักไตรสิกขา ได้แก่ ศีล สมาธิ และปัญญา³³ การฝึกสมาธินี้ดำเนินไปในทุกอิริยาบถ—นั่ง ยืน หรือแม้แต่นอน โดยเยาวชนที่เข้ารับการอบรมต้องหมั่นรักษาศมาธิและมีสติกำกับตนเองอยู่เสมอ "เมื่อจิตเป็นสมาธิ ย่อมเกิดความสุข และเมื่อคนมีความสุข ก็จะไม่คิดก่ออาชญากรรม" พระสงฆ์กล่าวไว้เมื่อถูกถามถึงแนวทางการให้บทเรียนทางศีลธรรม อย่างไรก็ตาม ในกระบวนการสอนนี้ มักเน้นไปที่การปลูกฝังความกลัวต่อบาปและผลกระทบในรกเพื่อยับยั้งผู้ต้องขังชายจากการกระทำผิดซ้ำ ทว่ากลับไม่พบว่ามี การส่งเสริมให้เยาวชนได้ตระหนักถึง บทบาทของตนในสังคม ความสัมพันธ์กับครอบครัว หรือความรู้สึกของเหยื่อและผู้เสียหาย

การอบรมด้านสติและสมาธิจึงถือเป็นส่วนสำคัญของกระบวนการยุติธรรม แม้กฎหมายจะมีอำนาจกำหนดโทษ แต่ไม่อาจเยียวยาหรือเปลี่ยนแปลงจิตสำนึกของผู้กระทำผิดได้โดยตรง เพราะกฎหมายอาญามีได้ตั้งอยู่บนหลักของความจริงทางศีลธรรม หากแต่เป็นการลงโทษตามเจตนาธรรมณ์ของผู้บัญญัติกฎหมายว่าการกระทำใดสมควรต้องโทษหรือไม่ พระสงฆ์ผู้ทำหน้าที่อบรมต้องเป็นแบบอย่างของเมตตา กรุณา มุทิตา และอุเบกขา—คุณธรรมอันเป็นรากฐานสำคัญของจิตมนุษย์ที่ควรค่าแก่การเรียนรู้และซึมซับ เมื่อคุณธรรมเหล่านี้หยั่งรากลึกในจิตใจ ย่อมสะท้อนออกมาเป็นจริยธรรมในการปฏิบัติต่อผู้อื่น ซึ่งในพุทธศาสนาเรียกว่า *สังคหวัตถุ 4* อันได้แก่ ทาน (การให้) ปิยวาจา (ถ้อยคำอันไพเราะ) อัตถจริยา (การช่วยเหลือเกื้อกูล) และสมานัตตตา (การวางตนให้เหมาะสมกับผู้อื่น)

ในกระบวนการอบรมเยาวชน พระสงฆ์มุ่งเน้นการสร้างควมไว้วางใจระหว่างกัน ซึ่งต่างจากเจ้าหน้าที่ในศาลหรือศูนย์ฝึก ๆ เชียงใหม่ เนื่องจากหากผู้ฝึกอบรมขาดคุณธรรม ย่อมส่งผลเสียโดยตรงต่อเด็กและเยาวชน พระสงฆ์จึงเน้นย้ำให้เจ้าหน้าที่ของศูนย์ฝึกเรียนรู้และฝึกฝนตามคำสอนของพระพุทธเจ้า เพราะ “ศาสนา” ตามรากศัพท์ภาษาบาลีและสันสกฤตนั้นหมายถึง “การสั่งสอน”³⁴ และการเข้าใจพุทธศาสนาอย่างแท้จริงต้องเกิดจากการปฏิบัติ มิใช่เพียงแค่การศึกษาในเชิงทฤษฎี

³³ ปลัดศรีช่วย, ท. “ความสุขในมรรค 8,” *เสกขวิทย์ปริทัศน์* 1, no. 1 (2021): 51–66, สืบค้นจาก <https://so12.tci-thajjo.org/index.php/stw/article/view/364>.

³⁴ พระปลัดสุรศักดิ์ ฐานวิโร, “การนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิต,” *วารสาร มจร พุทธศาสตร์ปริทรรศน์* 5, no. 1 (2563): 1–15.

สำหรับเหล่าพระสงฆ์แล้ว การฟื้นฟูพฤติกรรมของเยาวชนให้สำเรีงนั้นไม่ได้อาศัยเพียงกฎระเบียบหรือการลงโทษทางกฎหมาย หากแต่ต้องอาศัยหลัก *พรหมวิหาร 4*³⁵ ในการสื่อสารและสร้างความสัมพันธ์กับพวกเขา ได้แก่ “เมตตา” คือ ความรักและปรารถนาดีที่ต้องการให้ผู้อื่นมีความสุข “กรุณา” คือ ความเห็นอกเห็นใจและช่วยเหลือให้พ้นจากความทุกข์ “มูทิตา” คือ การยินดีเมื่อเห็นผู้อื่นได้รับสิ่งที่ดี “อุเบกขา” คือ การวางใจเป็นกลาง ไม่เอนเอียงไปตามอารมณ์หรือสถานการณ์ หลักคำสอนเหล่านี้ช่วยให้เจ้าหน้าที่และผู้ฝึกอบรมสามารถเข้าใจธรรมชาติของเยาวชนได้ลึกซึ้งขึ้น และมองเห็นหนทางที่เหมาะสมในการเปลี่ยนแปลงพวกเขา—ไม่ใช่ด้วยการบังคับ แต่ด้วยความเข้าใจ

จากการสัมภาษณ์พระสงฆ์ในวัด³⁶ พบว่าการฝึกฝนที่เป็นประจำทุกสัปดาห์นั้นยังไม่เพียงพอ พระสงฆ์ควรมีบทบาทตั้งแต่ต้นจนจบกระบวนการฟื้นฟู เนื่องจากบทบาทของพระสงฆ์ไม่เพียงแต่เป็นผู้อบรมเยาวชนผู้กระทำความผิด แต่เป็นผู้สั่งสอนของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทุกคน ดังนั้นศาสนาจึงมีบทบาทสำคัญในการทำให้เจ้าหน้าที่เข้าใจจิตใจของมนุษย์ เช่นเดียวกับที่พระพุทธเจ้าได้ทรงสอนถึงธรรมชาติของจิตมนุษย์ รวมถึงความนึกคิดของผู้กระทำผิด หลักธรรมในพระพุทธศาสนา—โดยเฉพาะ *ธรรมบท (Dhammapada)* ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของพระไตรปิฎก—ได้อธิบายถึงที่มาของพฤติกรรมและเจตจำนงของมนุษย์ไว้อย่างลึกซึ้ง

ด้วยเหตุนี้ พระสงฆ์จึงสามารถเป็นที่ปรึกษาให้แก่ผู้พิพากษาในการทำความเข้าใจจิตใจของผู้กระทำผิด ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการพิจารณาคดีและกำหนดแนวทางแก้ไขปัญหาทางอาชญากรรม โดยเฉพาะในกลุ่มเด็กและเยาวชนที่มีภกหลงผิดเพราะถูกชักนำหรือขาดแนวทางที่ถูกต้อง แม้ว่าพระสงฆ์จะตระหนักถึงปัจจัยทางสังคมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของเยาวชน เช่น ปัญหาครอบครัว ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา และอิทธิพลจากเพื่อนฝูง แต่ก็เชื่อว่าแนวทางทางศีลธรรมยังคงเป็นหัวใจสำคัญของกระบวนการฟื้นฟู โดยคณะพระสงฆ์ผู้อบรมจากวัดเน้นย้ำถึงความสำคัญ

³⁵ พระไพศาล วิสาโล ได้กล่าวถึงการนำหลักธรรม เช่น ศีลห้า และพรหมวิหารสี่ มาใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน เพื่อสร้างความสงบสุขและความสัมพันธ์ที่ดีในสังคม ท่านเน้นว่าการปฏิบัติตามศีลห้าเป็นพื้นฐานของการดำรงชีวิตที่ดี และพรหมวิหารสี่ช่วยเสริมสร้างความเมตตา กรุณา มุทิตา และอุเบกขา ซึ่งเป็นคุณธรรมที่ช่วยให้สังคมอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข. Thai PBS. 2025. "การนำหลักธรรมมาใช้ในชีวิตประจำวัน." *Dhamma Talk* สืบค้นเมื่อวันที่ [ระบุวันที่ที่คุณเข้าถึง], จาก <https://www.thaipbs.or.th/program/DhammaTalk/episodes/101716>.

³⁶ อ้างแล้ว, เจริญรทที่ 7.

ของการปลูกฝังศีลธรรมในการเยียวยาเยาวชนที่หลงผิด อย่างไรก็ตาม พระสงฆ์รูปหนึ่งเคยกล่าวไว้ว่า “เด็กสมัยใหม่ห่างไกลจากวัดมากขึ้น ส่งผลให้พวกเขาขาดจิตสำนึกทางศีลธรรม ไร้ความละอายและไม่เกรงกลัวต่อบาป” ปัญหานี้ยังทวีความรุนแรงเมื่อการศึกษาร่วมสมัยมุ่งเน้นไปที่ความสามารถและทักษะทางวิชาการมากกว่าคุณธรรม ส่งผลให้เยาวชนเติบโตขึ้นโดยปราศจากรากฐานด้านศีลธรรมที่มั่นคง

การรับรู้ความยุติธรรมของเจ้าหน้าที่ศูนย์ฝึก ฯ เชียงใหม่ กับผู้กระทำความผิดเยาวชนมีความแตกต่างกันอย่างมาก โดยเจ้าหน้าที่ศูนย์ฝึก ฯ เชียงใหม่ที่ให้สัมภาษณ์³⁷ มีความเห็นว่าศูนย์ฝึก ฯ ไม่ใช่เรือนจำ การลงโทษโดยการรักษาเยียวยาไม่มีความรุนแรงและเป็นไปตามหลักสิทธิมนุษยธรรม ผู้กระทำความผิดไม่ได้ถูกลงโทษแต่เหมือนนำมาอบรมให้การศึกษาใหม่เสียมากกว่า ซึ่งตรงกันข้ามกับผู้กระทำความผิดเยาวชนที่ให้สัมภาษณ์ถึงสิ่งที่เกิดขึ้นกับพวกเขาในศาลและในศูนย์ฝึก ฯ ตามความเข้าใจของพวกเขา ผู้พิพากษาไม่ใช่ครูหรือผู้ให้การศึกษา ผู้กระทำความผิดเยาวชนรายหนึ่งอธิบายว่ารู้สึกว่ามีผู้พิพากษาคือ “เครื่องจักรที่ทำการลงโทษโดยปราศจากอารมณ์หรือความรู้สึก” จากคำอธิบาย ของผู้กระทำความผิดรายอื่น ๆ ก็มีความเห็นและรู้สึกต่อผู้พิพากษาในการทำงานเดียวกันเช่นกัน และเจ้าหน้าที่มักจะใช้อารมณ์โกรธและทำตามอำเภอใจ

การประเมินในเชิงบวกของการฝึกอบรมทางพุทธศาสนานั้นขึ้นอยู่กับมุมมองของผู้เข้าร่วมการประเมินจากผู้ต้องขังที่เข้ารับการสัมภาษณ์ของศูนย์ฝึก ฯ เชียงใหม่ทั้งหมดให้คะแนนการอบรมพุทธศาสนาว่าเป็นประสบการณ์ที่ดีเพียงกิจกรรมเดียวขณะที่ตนถูกขังอยู่ แต่ทว่าเป็นที่น่าเสียดายเนื่องเป็นโครงการที่มีระยะเวลาเพียงช่วงสั้น ๆ ปัจจุบันประสิทธิผลของการอบรมพุทธศาสนายังไม่เป็นที่ดึงดูดและน่าสนใจในหมู่นักวิชาการไทยต่อการศึกษาเกี่ยวกับอาชญาวิทยามากนัก

อิทธิพลของศาสนาพุทธในการสอนประจำวันในศูนย์ฝึก ฯ เชียงใหม่ถูกมองว่าเป็นความไม่จำเป็น ในระหว่างการเยี่ยมศูนย์ฝึก ฯ เชียงใหม่ของผู้เขียนพบเห็นพระเพียงครั้งเดียวในพิธีการที่มีผู้ต้องขังเข้าร่วม 60-70 คน (จากทั้งหมดประมาณ 400 คน) โดยพระสงฆ์สอนให้ผู้ต้องขังสวดมนต์ซึ่งบทสวดมนต์อาจส่งผลดีต่อการทำให้เกิดสติและเกิดมโนธรรมในจิตใจ ซึ่งก็ขึ้นอยู่กับเนื้อหาของบทสวดมนต์ว่าสามารถทำให้ผู้ต้องขังเข้าใจได้อย่างกระจ่างแจ้งหรือไม่³⁸ อย่างไรก็ตาม ตำราทาง

³⁷ อ้างแล้ว, เชิงอรรถที่ 7.

³⁸ Jack Kornfield, *Modern Buddhist Masters: (Living Buddhist Masters)* (Kandy, Sri Lanka: Buddhist

พุทธศาสนาโบราณส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยกับการ สวดมนต์โดยปราศจาก “การละ ความโลภ ความโกรธ ความหลงไหล” และปราศจาก “ปัญหาที่แท้จริงและจิตที่หลุดพ้น”³⁹ โดยคนไทยหลายคนมองว่าการสวดมนต์ศักดิ์สิทธิ์เป็นการกระทำที่นำความโชคร้ายมาให้เท่านั้น โดยที่ผู้สวดไม่เข้าใจเนื้อหา ดังกล่าวเลย ถือเป็นเรื่องปกติในประเทศพุทธอื่นๆ และตามที่ Sir Charles Eliot⁴⁰ ได้กล่าวไว้ว่าเป็นการเสื่อมถอยของพระพุทธศาสนาดั้งเดิมอย่างชัดเจน

เป็นที่ชัดเจนว่าทั้งผู้กระทำความผิดเขวอาชวนและพระสงฆ์ทั้งหลายมีความกระตือรือร้นเกี่ยวกับการอบรมในศาสนาพุทธ 1 สัปดาห์ในวัด การเรียนรู้เทคนิคต่าง ๆ ในการทำสมาธิสามารถนำมาประยุกต์ใช้ให้เป็นประโยชน์ในการควบคุมอารมณ์โกรธได้ แต่อย่างไรก็ตามการให้ผู้กระทำความผิดที่เป็นเขวอาชวนไทยไปบวชเป็นพระในช่วงเวลา 1 สัปดาห์นั้นดูเหมือนจะขัดต่อแนวคิดดั้งเดิมของศาสนาพุทธที่ว่า พระสงฆ์นั้นควรละทิ้งทางโลก⁴¹ไปโดยสิ้นเชิง ดูเหมือนว่านโยบายในการที่ให้ผู้กระทำความผิดที่ถูกปล่อยออกมาไปบวชเป็นพระนั้นจะมีเหตุผลอื่นมากกว่าความต้องการที่ต้องการอบรมสั่งสอนผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับปรัชญาในพระพุทธศาสนา

5. ระบบเข้มงวด vs. การฟื้นฟูผ่านศาสนา: ความแตกต่างระหว่างเรือนจำ Polmont และ ศูนย์ฝึกฯ เชียงใหม่

นักอาชญาวิทยามักจะสนใจสถิติเพื่อประเมินความมีประสิทธิภาพของกระบวนการฟื้นฟูพฤติกรรม อย่างไรก็ตามตัวเลขสถิติแทบจะไม่สามารถเชื่อถือได้ในการเปรียบเทียบระหว่างเรือนจำเขวอาชวน Polmont กับศูนย์ฝึกเด็กและเยาวชนเชียงใหม่ นอกจากงานชิ้นนี้ไม่มีข้อมูลสถิติของศูนย์ฝึกฯ เชียงใหม่แล้ว ยังมีปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลต่ออัตราการกระทำความผิดซ้ำซึ่งแตกต่างกันตามพื้นที่แต่ละประเทศ จากข้อมูลการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการของทั้งสองสถาบันฯ นี้ เปิดเผยว่า

Publication Society, 2007).

³⁹ Dhammapada 19-20, Udanavarga 4, 22-23.

⁴⁰ Charles Eliot, *Hinduism and Buddhism*, vol. 1 (London: Edward Arnold & Company, 1921).

⁴¹ “ทางโลก” ในที่นี้หมายถึง วิถีชีวิตที่เกี่ยวข้องกับกิเลส ตัณหา และความผูกพันต่อวัตถุ ซึ่งตรงข้ามกับ “ทางธรรม” ที่เน้นการละวางและหลุดพ้นจากความยึดติดทั้งหลาย โดยการละทิ้งทรัพย์ ลาภ ยศถาวรศักดิ์ และสิ่งบำเรอตนเอง ในบริบทศาสนาพุทธคือ “การปล่อยวางความปรารถนาในโลกียสุขทั้งหลาย” เพราะสิ่งเหล่านี้เป็น อนิจจัง (ไม่เที่ยง) ทุกขัง (เป็นทุกข์) และ อนัตตา (ไม่ใช่ของเราโดยแท้)

อัตราการกระทำผิดซ้ำที่สูงขึ้นเป็นปัญหาสำหรับเจ้าหน้าที่ทั้งของ เรือนจำเยาวชน Polmont และ ศูนย์ฝึก ฯ เชียงใหม่ ดังนั้นการเปรียบเทียบแนวทางในการฟื้นฟูพฤติกรรมจึงมีประโยชน์ไม่น้อยกว่า การพยายามเปรียบเทียบอัตราการกระทำผิดซ้ำ

หากเปรียบเทียบความแตกต่างในด้านโครงสร้างพื้นฐานทั้งสองเรือนจำ จะเห็นได้ชัดว่า เรือนจำเยาวชน Polmont มีความพร้อมในด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและความเชี่ยวชาญในการ ฟื้นฟูพฤติกรรมทางอาชญาวิทยาดีมาก ทั้งด้านจำนวนเจ้าหน้าที่ ความรู้ ทักษะ ทำให้เรือนจำ เยาวชน Polmont เป็นสถานที่ดีกว่าศูนย์ฝึก ฯ เชียงใหม่อย่างมาก อย่างไรก็ตามอาจมีปัญหาด้าน ความสะอาดและความเป็นระเบียบในเรือนจำเยาวชน Polmont อยู่บ้าง ในขณะที่ศูนย์ฝึก ฯ เชียงใหม่มีความคล่องตัวมากกว่า เปิดกว้างสำหรับโครงการและอาสาสมัครต่าง ๆ โดยมีอุปสรรค ด้านการบริหารไม่มากนัก ทำให้การเข้าถึงโครงการด้านการฟื้นฟูพฤติกรรมในศูนย์ฝึก ฯ เชียงใหม่ ทำได้ง่ายกว่าเรือนจำเยาวชน Polmont อย่างมาก นอกจากนี้ยังนำเอาศาสนาเป็นส่วนหนึ่งใน แนวทางการแก้ไขปัญหอาชญากรรมของเยาวชนอีกด้วย

การใช้ศาสนาเพื่อฟื้นฟูพฤติกรรมในศูนย์ฝึก ฯ เชียงใหม่ยังคงมีขอบเขตจำกัดและขาด การบูรณาการหลักจิตวิทยาอย่างลึกซึ้ง แต่ผู้เขียนพบว่าศาสนา โดยเฉพาะพุทธและคริสต์ มีผลเชิง บวกต่อผู้ต้องขังมากกว่าที่เรือนจำ Polmont ซึ่งกิจกรรมทางศาสนาได้รับการสนับสนุนน้อยและไม่ ถือเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการฟื้นฟู ทำให้ผู้ต้องขังไม่ค่อยมีแรงจูงใจเข้าร่วม ตรงกันข้ามกับศูนย์ ฝึก ฯ เชียงใหม่ ที่สนับสนุนให้เข้าร่วมอบรมศาสนาอย่างจริงจัง รวมถึงเปิดโอกาสให้ผู้ต้องขังกลับมา เป็นผู้นำกิจกรรม กิจกรรมทางศาสนาคริสต์แม้จำกัดเฉพาะมิชชันนารี แต่ด้วยบรรยากาศที่อบอุ่น และแนวความคิดการให้อภัย กลับสร้างแรงดึงดูดมากกว่าการเรียนการสอนหรือการประเมินทางวิชาการ ระบบการทดสอบต่าง ๆ ที่ซับซ้อนและการแทรกแซง (Interventions) ของเรือนจำเยาวชน Polmont เสียอีก

ดังนั้น ความแตกต่างอย่างชัดเจนระหว่างเรือนจำเยาวชน Polmont กับศูนย์ฝึก ฯ เชียงใหม่จึงเป็นเรื่องเกี่ยวกับการนำศาสนา คำสอน แนวคิดของศาสนามาฟื้นฟูพฤติกรรมของ ผู้ต้องขังเด็กและเยาวชน ในศูนย์ฝึก ฯ เชียงใหม่ มีโครงการอาสาสมัครทางศาสนาที่ไม่เป็นทางการ จำนวนมาก เมื่อเทียบกับโครงการในเรือนจำเยาวชน Polmont สก็อตแลนด์ ผู้เชี่ยวชาญในเรือนจำ เยาวชน Polmont ไม่ยอมรับถึงความไม่เป็นมืออาชีพของศูนย์ฝึก ฯ ในประเทศไทย

ดังนั้นการเปรียบเทียบเรือนจำเยาวชน Polmont กับศูนย์ฝึก ฯ เชียงใหม่ จึงมีความน่าสนใจถึงอาสาสมัครบุคคลภายนอกที่ผลักดันโครงการโดยเชื่อว่าสามารถตั้งผู้กระทำความผิดเด็กหรือเยาวชนออกจากอาชญากรรมได้ เห็นได้ว่าเรือนจำเยาวชน Polmont มีระบบที่เคร่งครัดและควบคุมอย่างเข้มงวด ใช้เครื่องมือและเทคนิคที่ซับซ้อนเพื่อปรับปรุงพฤติกรรมของเยาวชน มีโครงสร้างแบบบนลงล่าง (*top-down approach*) โดยมุ่งเน้นระเบียบ ความปลอดภัย และการควบคุมที่มีประสิทธิภาพสูง ในขณะที่ศูนย์ฝึก ฯ เชียงใหม่ มีลักษณะเปิดกว้างสำหรับอาสาสมัครภายนอก และใช้แนวทางฟื้นฟูผ่านศาสนาและจิตวิญญาณ ซึ่งอิงกับหลักแนวคิดที่ประชาชนระดับล่างมีส่วนร่วมมากกว่าแนวทางจากรัฐ (*bottom-up approach*) น่าแปลกคือมีความเป็นประชาธิปไตยมากกว่าในความหมายของ Alexis de Tocqueville⁴² มักจะมีความคิดริเริ่มมาจากประชาชนเบื้องล่าง ไม่ได้มาจากเบื้องบน

จุดประสงค์ของการเปรียบเทียบระหว่างเรือนจำเยาวชน Polmont กับศูนย์ฝึก ฯ เชียงใหม่ไม่่ง่ายนักในการทำความเข้าใจเกี่ยวกับปัจจัยพื้นฐานของความแตกต่าง บทความนี้จึงตั้งคำถามว่า *แนวทางไหนมีประสิทธิภาพมากกว่ากัน* ในการฟื้นฟูพฤติกรรมเยาวชนระหว่าง *แนวทางที่เป็นระบบและควบคุมเข้มงวด* ของเรือนจำเยาวชน Polmont กับ *แนวทางเปิดกว้างที่ใช้ศาสนาและอาสาสมัครเป็นเครื่องมือหลัก* ของศูนย์ฝึก ฯ เชียงใหม่ คำถามนี้ยิ่งน่าสนใจขึ้นเมื่อพบว่า *เจ้าหน้าที่ไทยเองกลับชอบแนวทางของเรือนจำเยาวชน Polmont มากกว่า* แม้ว่าศูนย์ฝึก ฯ เชียงใหม่จะดำเนินการแตกต่างออกไป ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความท้าทายของการนำแนวคิดตะวันตกมาใช้ในบริบทสังคมไทย

การเปรียบเทียบนี้สะท้อนให้เห็นถึงความแตกต่างของแนวทางการฟื้นฟูพฤติกรรมเยาวชนระหว่างสองระบบที่มีแนวทางที่แตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง และทำให้เกิดข้อถกเถียงว่าควรใช้ *แนวทางที่เข้มงวดและเป็นระบบ* หรือ *แนวทางที่เปิดกว้างและเน้นจิตวิญญาณ* ในการช่วยเหลือเยาวชนผู้กระทำความผิดให้กลับคืนสู่สังคมได้อย่างแท้จริง ในที่นี้ผู้เขียนได้เสนอแนวคิดของ Thomas Arnold ในฐานะผู้พิจารณาความแตกต่างนี้

⁴² Alexis de Tocqueville, *De la démocratie en Amérique*, vol. 1 (Paris: Pagnerre, 1850).

6. Thomas Arnold ในฐานะผู้พิจารณาระหว่างเรือนจำ Polmont และ สถานพินิจและ คุ้มครองเด็กและเยาวชนเชียงใหม่

Thomas Arnold (1795-1842) เป็นครูที่มีชื่อเสียงชาวอังกฤษ เป็นที่เชื่อกันว่าเขาปฏิรูปการศึกษาในโรงเรียนรัฐบาลด้วยแรงศรัทธาและความมุ่งมั่นทางศาสนา อีกทั้งยังใช้การบริหารรูปแบบใหม่ที่ไม่เคยมีมาก่อนซึ่งส่งผลอย่างมากในระบบการศึกษาของประเทศอังกฤษ จากแหล่งที่มาเกี่ยวกับการอธิบายวิธีการสอนของ Thomas Arnold ก่อให้เกิดการพัฒนาศีลธรรมและสติปัญญาในหมู่นักเรียนของเขา แหล่งที่มาแรกคือนวนิยายเรื่อง Tom Brown's School Days เขียนโดย Thomas Hughes (1822-1896) ทนายความชาวอังกฤษและนักสังคมนิยมคริสเตียน นวนิยายเรื่องนี้เกี่ยวกับกึ่งอัตชีวประวัติที่โรงเรียนรักบี้ (เข้าร่วมโดย Hughes) แหล่งที่มาที่สองคือชีวประวัติของ Arnold ชื่อเรื่อง Life and Correspondence of Arnold โดย Arthur Penrhyn Stanley ซึ่งเป็นหนึ่งในศิษย์เก่าของ Arnold

Tom Brown's Schooldays ถูกตีพิมพ์ครั้งแรกเมื่อปีค.ศ.1857 เป็นเรื่องราวนี้เกิดขึ้นที่โรงเรียนรักบี้ใน ค.ศ. 1830 (ตัวของ Hughes เองก็เรียนที่นี่ตั้งแต่ ค.ศ.1834 ถึง ค.ศ.1842) นวนิยายเรื่องนี้แสดงให้เห็นถึงกระบวนการเปลี่ยนแปลงทัศนคติทางศีลธรรมของ Tom Brown ประสบการณ์ครั้งแรกของ Tom Brown ในโรงเรียนที่เห็นได้อย่างชัดเจนคือความทรมานจากการถูกรังแก วิธีการการปกป้องตนเองนำไปสู่การรับเอาค่านิยมและกฎเกณฑ์ของเพื่อนในโรงเรียนที่ต่อต้านระเบียบวินัย Tom กลายเป็นเด็กอันทาลตั้ร้อน ในครั้งหลังของหนังสือเล่มนี้อธิบายถึงการกลับใจของทอม แม้ว่า Hughes จะไม่ได้ใช้คำนี้ในการบรรยายก็ตาม ทัศนคติทางศีลธรรม การเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมและชีวิตของ Tom ที่เปลี่ยนไปอย่างสิ้นเชิง การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นนั้น ต้องขอบคุณวิธีการของ Thomas Arnold ซึ่งเป็นอาจารย์ใหญ่ การกลับใจครั้งนี้ไม่ได้เกิดจากการตระหนักรู้ในศีลธรรมหรือโดยการลงโทษ แต่มันเกิดจากความเชื่อใจที่ Arnold มอบให้แก่ Tom ซึ่งเป็นหลักสำคัญของวิธีการคือการให้เด็กเถรอย่าง Tom ได้รับความไว้วางใจและความรับผิดชอบในการดูแลเด็กใหม่ ความเชื่อใจนี้ทำให้ Tom เริ่มเปลี่ยนทัศนคติ เขาได้รับรู้ถึงความหมายใหม่ของชีวิต การรับรู้ตนเองแบบใหม่ การดูแลเด็กที่อ่อนแอและอ่อนไหวมากทำให้เขาเริ่มไม่เห็นด้วยกับทัศนคติแบบเก่าและนำทัศนคติใหม่ ๆ เข้ามา Tom กลายเป็นคนเคร่งศาสนา เลิกการกระทำผิดต่างๆ (เช่น แอบลอกการบ้าน) และเก่งในการศึกษาและกีฬา Tom พัฒนาบุคลิกของตนให้เป็นชาวคริสเตียนที่ดี

มีความศรัทธาที่มีความเข้มแข็งทางจิตวิญญาณ กล้าหาญ และเข้ากับคนง่าย การสร้างอุปนิสัยแบบ คริสเตียนเป็นเป้าหมายหลักในวิธีการของ Arnold ซึ่งสรุปไว้อย่างดีดังที่จะกล่าวต่อไปนี้

“พลังอันยิ่งใหญ่ของศาสตราจารย์ Arnold ที่สถิตอยู่ในนั่นก็คือ เขาให้ความมุ่งมั่นและจริงจังกับชีวิตมาก นักเรียนทุกคนรู้สึกว่าเขามีงานต้องทำอยู่เสมอ ความสุขของเขาคือการทำหน้าที่ของตนให้ดีที่สุด ดังนั้นความสุขที่ยากจะบรรยายได้สื่อถึงความรู้สึกของชายหนุ่มเกี่ยวกับชีวิต ความปีติยินดีอันแปลกประหลาดเกิดขึ้นกับเขาเมื่อได้ค้นพบว่าตัวเองมีหนทางที่จะก่อประโยชน์ให้แก่ผู้อื่น จึงทำให้เขามีความสุขมาก”

ดังนั้น เหล่านักเรียนที่มีลักษณะแปลกแยกมากที่สุด จึงได้รับการดูแลเอาใจใส่อย่างดี ไม่มีเด็กคนไหนรู้สึกว่าเขาถูกทอดทิ้ง หรือถ้าหากเด็กเหล่านั้นยังไม่ได้รับการชี้แนะให้รู้ถึงคุณค่าในตัวเอง ไม่มีพื้นที่ที่เปิดให้เขาได้แสวงหาสิ่งที่มีคุณค่าเพื่อที่จะได้ทำประโยชน์ กำลังใจอันยิ่งใหญ่ของครูทำให้ลูกศิษย์ทั้งหลายของเขาเคารพในตนเอง และให้ตระหนักรู้ถึงจิตสำนึกในหน้าที่ที่พระเจ้ามอบหมายให้พวกเขาในแต่ละบุคคล และสิ่งที่ตามมาซึ่งแต่ละคนควรได้รับคือรางวัลจากการทำงานของพวกเขา วิธีการที่ใช้ของ Arnold เป็นหนึ่งในคุณสมบัติพิเศษในฐานะที่เป็นผู้ให้การอบรมแก่เยาวชนทั้งหลาย⁴³

กล่าวได้ว่า ถ้า Arnold เป็นผู้รับผิดชอบเรือนจำ Polmont หรือศูนย์ฝึก ๆ เชียงใหม่ในปัจจุบัน เขาน่าจะยอมรับทั้งสองระบบโดยไม่มีเปลี่ยนแปลง เพราะเขาเป็นนักปฏิรูป ไม่ใช่ นักปฏิวัติ ความคิดในอุดมคติทั้งหมด-เป็นสิ่งที่แปลกใหม่สำหรับเขา

ในการพิจารณาเรือนจำ Polmont กับศูนย์ฝึก ๆ เชียงใหม่ มีประเด็นสำคัญในความสำเร็จของการฟื้นฟูพฤติกรรมตามลำดับ สำหรับ Arnold แล้ว ความสำเร็จอาจหมายถึงการที่สามารถปลูกฝังความคิดที่ดีให้กับคนนั้นได้หรือไม่ โดยเมื่อมองจากบุคคลภายนอกแล้วทั้งสองเรือนจำยังขาดสิ่งเหล่านี้ไป โดยการควบคุมให้ใช้ชีวิตอย่างเคร่งครัดในเรือนจำแทบจะไม่สามารถตอบโจทก์ด้วยกลไกที่พัฒนาขึ้นมาของเรือนจำ Polmont หรือด้วยการฝึกสมาธิในวัดเป็นเวลา 1 สัปดาห์ โดยมีองค์ประกอบอย่างน้อย 2 ประการที่ขาดหายไป ประการแรกคือ ความเชื่อใจในความสัมพันธ์ของ

⁴³ Arthur Penrhyn Stanley, *The Life and Correspondence of Thomas Arnold*, vol. 2 (BoD-Books on Demand, 2024).

ผู้ต้องขังและผู้สอน ประการที่สองคือ ความเป็นไปได้ที่ผู้ต้องขังจะสามารถทำหน้าที่ของตนเองโดยอิสระตามที่ Arnold คาดหมายไว้

โดยทั้งเรือนจำ Polmont และศูนย์ฝึก ฯ เชียงใหม่ ได้ตั้งเป้าหมายในการเพิ่มความสามารถทางความรู้และทักษะของผู้ต้องขังด้วยการใช้หลักสูตรต่าง ๆ ที่ได้รับการพัฒนาอย่างดี โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวนมากที่มีประสบการณ์มาอย่างดี แต่ในทางตรงกันข้าม Arnold เชื่อว่าการเสริมสร้างความสามารถทางปัญญาไม่ใช่สิ่งสำคัญเป็นอย่างแรก ๆ ของเรือนจำ ในมุมมองของ Arnold เขาเป็นอาจารย์ใหญ่ของโรงเรียน เพื่อเตรียมความพร้อมให้นักเรียนสำหรับการเข้ามหาวิทยาลัย Oxford และ Cambridge และเขาคงไม่คาดหวังผลการเรียนที่ดีจากผู้ต้องขังในเรือนจำ Polmont อย่างแน่นอน สิ่งแรกตามที่ Arnold ได้บันทึกไว้จะต้องขึ้นอยู่กับศาสนาและการศึกษาศีลธรรม และอย่างที่สองคือการประพาดตัวที่สุภาพ⁴⁴ Winston Churchill แสดงความคิดเห็นแบบเดียวกันเมื่อพูดถึงมหาวิทยาลัยไว้ว่า “หน้าที่แรกของมหาวิทยาลัยคือการสอนให้รู้เกี่ยวกับสติปัญญาไม่ใช่การค้า และสอนให้รู้เกี่ยวกับตัวตนของตัวเองไม่ใช่หลักวิชา”⁴⁵ ข้อท้าทายทั่วไปในโรงเรียนที่ต้องเผชิญกับครูที่มีชื่อเสียงเหมือนโรงเรียนรักบี้⁴⁶ ก็คือการปลูกฝังให้เหล่าเยาวชนนั้นทำความดี เช่นเดียวกับกับในสถาบัน Polmont และ ศูนย์ฝึก ฯ เชียงใหม่

การเรียนรู้ทางศีลธรรมไม่ใช่สิ่งสำคัญอันดับแรก ๆ ทั้งในเรือนจำ Polmont และ ศูนย์ฝึก ฯ เชียงใหม่ ที่มีการประเมินและวัดผลที่ถูกนำมาใช้ เพื่อที่จะได้มีความมั่นใจว่าผู้ต้องขังเชื่อฟังกฎระเบียบภายในเรือนจำ โดยผู้เคารพกฎมีแนวโน้มที่จะได้รับประโยชน์ในรูปแบบต่างๆ มีสิ่งจูงใจและสิทธิพิเศษมากมายที่ถูกนำมาปรับใช้ทั้งใน เรือนจำ Polmont และ ศูนย์ฝึก ฯ เชียงใหม่ สิ่งกระตุ้นและสิทธิพิเศษเหล่านี้ที่ถูกนำมาใช้ก็เพื่อให้นักโทษเชื่อฟังในกฎของเรือนจำได้ผลเป็นอย่างมากและสิ่งกระตุ้นและสิทธิพิเศษต่าง ๆ นั้นเกี่ยวข้องกับเรื่องวัตถุนิยมของนักโทษแต่ละคนมากกว่าจะตอบสนองทางด้านคุณธรรมและจริยธรรม ยกตัวอย่างเช่น ในเรือนจำ Polmont มีสิทธิพิเศษอยู่ 3 ระดับ ซึ่งแบ่งเป็น ระดับเริ่มต้น ระดับปกติทั่วไปและระดับดี ซึ่งหากนักโทษคงระดับความประพฤติให้อยู่ในระดับที่อยู่ในเกณฑ์ดีก็จะได้รับสิทธิพิเศษตามระดับที่ถูกจัดสรรเอาไว้ ซึ่งแต่ละ

⁴⁴ Arthur Penrhyn Stanley, *Life and Correspondence of Arnold*, vol. 1 (London: John Murray, 1881), 107.

⁴⁵ W. A. Churchill, *Churchill Reader: The Wit and Wisdom of Sir Winston Churchill* (Boston: Houghton Mifflin, 1954), 35.

ระดับนั้นมีความแตกต่างกันตรงที่จำนวนวัตถุหรืออุปกรณ์ที่นักโทษจะได้รับอนุญาตให้มีได้ เช่น ในกรณีของสิทธิพิเศษระดับเริ่มต้นนั้นนักโทษจะได้รับอนุญาตให้มีแผ่นเสียง ได้เพียง 5 แผ่น ในระดับปกติทั่วไปได้แผ่นเสียง 10 แผ่น ส่วนระดับดีนั้นได้รับอนุญาตให้มีแผ่นเสียงถึง 20 แผ่น ซึ่งเห็นได้ชัดว่าในกรณีของเรือนจำ Polmont นั้น การตระหนักในคุณธรรมส่วนใหญ่ที่เกิดขึ้นมาจากความคิดเชิงบริโภคนิยมและความคิดเชิงวัตถุนิยม

ด้วยเหตุเหล่านี้จึงเห็นได้ว่าเป็นความตระหนักที่เกิดขึ้นในตัวนักโทษแต่ละคน ซึ่งนักโทษจำเป็นที่จะต้องเอาชนะมันให้ได้เพื่อที่จะได้ใช้ชีวิตที่ดี ในศูนย์ฝึก ๆ เชียงใหม่ที่น่าเอาระบบแค้นและสีของชุดนักโทษมาเป็นเกณฑ์ในการกำหนดสิทธิพิเศษของนักโทษ โดยมีสิ่งกระตุ้นหลัก คือการได้รับการปล่อยตัวก่อนกำหนดหรือโอกาสที่จะได้รับการปล่อยตัวชั่วคราว (การกลับบ้านชั่วคราว รับการฝึกข้างนอกสถานกักกัน หรือทำงานข้างนอก) ก่อนการปล่อยตัวตามกำหนดที่ตนได้ถูกลงโทษไว้

เจ้าหน้าที่ระดับสูงในเรือนจำเยาวชน Polmont ยอมรับในการให้สัมภาษณ์กับผู้เขียนว่า เรือนจำเยาวชน Polmont ยังขาดการศึกษาด้านศีลธรรมหรือศาสนา แม้ว่าผู้ต้องขังทุกคนจะได้รับสิทธิในการเข้าร่วมพิธีทางศาสนาก็ตาม จากมุมมองของ Arnold สิ่งนี้คือข้อบกพร่องหลักของระบบการศึกษาในเรือนจำเยาวชน Polmont เขายืนยันว่า อย่าปล่อยให้เด็ก ๆ สร้างมาตรฐานของตนเองว่าสิ่งใดถูกและสิ่งใดผิดด้วยตนเอง⁴⁶ และ Arnold ก็ยังไม่เห็นด้วยกับ การศึกษาศาสนาและศีลธรรมในศูนย์ฝึก ๆ เชียงใหม่เช่นกัน ตามความคิดของเขา ค่านิยมทางศีลธรรมไม่ได้ปลูกฝังโดยพระธรรมเทศนา เช่นเดียวกับการรวมศีลธรรมในกิจกรรมทางปัญญาและร่างกาย Arnold ได้ยึดมั่นในแนวคิดเกี่ยวกับศาสนาของเขาไว้ อย่างไรก็ตาม สิ่งเหล่านี้ไม่ได้ขัดขวางให้ Arnold กลัวในการนำพระคริสต์มาเป็นแบบอย่างในโรงเรียนที่ภายนอกดูเหมือนเป็นคริสเตียน แต่ภายในนั้นไม่นับถือศาสนาและมีการเหยียดหยาม

Arnold สอนลูกศิษย์ให้อิฐฐาน การอิฐฐานถือเป็นวิธีการสำคัญในการปลูกฝังค่านิยมทางศีลธรรม ซึ่งสอดคล้องกับหลักคำสอนในพระพุทธรศาสนาที่เน้นการตั้งปณิธานเพื่อทำความดีและละเว้นความชั่ว โดยผ่านการฝึกฝนจิตใจให้มั่นคงในแนวทางแห่งความถูกต้องและเมตตาธรรม นอกจากนี้ เขายังเชื่อในพลังของสติในพระคัมภีร์ที่จะกระตุ้นให้เด็ก ๆ หันหลังให้กับความชั่วร้ายและทำสิ่งที่ดี ศูนย์กลางของการศึกษาทางปัญญาในโรงเรียนของรัฐ คือ การศึกษาขั้นพื้นฐาน

⁴⁶ A. P. Stanley, *Life and Correspondence of Arnold*, vol. 1 (London: John Murray, 1881), 108.

Arnold ได้เปลี่ยนวันของเด็ก ๆ ที่มีแต่ความน่าเบื่อและว่างเปล่า ให้เป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพ ในการปลูกฝังคุณธรรมมากมาย เขาใช้วิธีการสอนตามแบบของ Socratic ที่พยายามปลูกศรัทธาทางความคิดที่เป็นอิสระของเด็กแต่ละคน เขาไม่ได้สอนเกี่ยวกับข้อเท็จจริง แต่ต้องเข้าใจความเป็นจริงในชีวิตว่ามีความเกี่ยวข้องอย่างไร ซึ่งนั่นคือวิถีแห่งจริยธรรม ประวัติศาสตร์ที่มันไม่เกี่ยวกับเหตุการณ์ในอดีต แต่เกี่ยวกับนักเรียนที่ศึกษาประวัติศาสตร์ ปัจจุบันและอนาคตของเขา เหล่าเด็ก ๆ ถูกเชิญชวนให้ค้นหาความดีและความชั่วในอดีตเพื่อสร้างความคิดที่เกี่ยวข้องกับปัญหาในชีวิตร่วมสมัยของพวกเขา “จิตใจของชายหนุ่มควรตื่นขึ้นสร้างความดีงามรอบ ๆ ตัวพวกเขา”⁴⁷

การพัฒนาทางศีลธรรมเป็นไปอย่างค่อยเป็นค่อยไป ต่างจากการจัดการในเรื่องจำสมัยใหม่อย่าง เรือนจำเยาวชน Polmont ที่อบรมและมีแบบทดสอบทางจิตวิทยาที่ซับซ้อน Arnold ไม่เห็นด้วยกับการจำกัดจิตสำนึกโดยธรรมชาติของเด็กและเยาวชนที่ไม่สามารถอดทนต่อการทดสอบเหล่านี้ได้ เขาไม่แม้แต่จะบังคับให้เด็ก ๆ จะต้องทำอะไร แม้ว่าสิ่งนั้นจะเป็นสิ่งที่ถูกก็ตาม เพราะสิ่งเหล่านั้นควรเกิดจากการกระทำของพวกเขาเอง หรือแม้แต่เรื่อง “แรงจูงใจในทางที่ผิด” อย่างการบวชเป็นสามเณรเพื่อออกจากสถานที่กักขังที่เขาเกลียด ซึ่งเป้าหมายไม่ใช่การเลี้ยงดูเด็กและเยาวชนให้ต้องปฏิบัติตามคนอื่น ๆ หรือออกคำสั่งให้เด็กและเยาวชนที่มีแนวโน้มกระทำความผิดให้ทำตามกฎเกณฑ์ของสังคม แต่กลับให้ความเป็นอิสระ มีความรับผิดชอบและสภาพอ่อนนุ่ม โดย Arnold ปฏิบัติกับเด็ก ๆ ด้วยความสุภาพและมีเหตุผล ซึ่งแตกต่างกับวิธีการศึกษาแบบเดิม เขาสอนให้เด็ก ๆ เคารพในตนเอง เหมือนกับที่เขาได้แสดงความเคารพต่อเด็ก ๆ เหล่านั้น⁴⁸ Arnold ได้เน้นย้ำว่า “ให้เด็ก ๆ ได้เรียนรู้ด้วยตัวของพวกเขาเองให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ โดยเราไม่ต้องทำอะไรให้พวกเขาเลย”⁴⁹ เขาเพียงหยิบยื่นความไว้วางใจเชื่อใจในสามัญสำนึกและโมโนธรรมของเด็ก ๆ แทนที่จะใช้การบังคับฝืนใจและใช้กำลัง แม้การลงโทษยังคงมีอยู่บ้าง แต่ก็ไว้เพียงสำหรับความผิดในทางศีลธรรม เช่น การโกหก นักเรียนจะไม่ถูกลงโทษจากเหตุเรื่องผลการเรียนที่ไม่ดี แทนที่จะเขียนตี Arnold เลือกที่จะใช้ความเมตตาและการให้กำลังใจ เพื่อจูงใจสร้างความรู้สึที่ดีและมีเกียรติมากกว่าความรู้สึกขมขื่นและความขุ่นเคืองใจ

⁴⁷ เพ็งอ้าง, 135.

⁴⁸ เพ็งอ้าง, 100.

⁴⁹ เพ็งอ้าง, 99.

วิธีการสอนในโรงเรียนที่เริ่มโดย Arnold นี้มีความโดดเด่นและเป็นที่ยอมรับ ในเรื่องการมีขนบธรรมเนียมเรื่องความอาวุโสที่ใช้กันในหมู่ผู้เรียนและในขณะเดียวกันก็เปลี่ยนธรรมเนียมเหล่านี้ให้กลายเป็นวิธีการหลักในการปลูกฝังจิตสำนึกในความรับผิดชอบส่วนบุคคล นักเรียนรุ่นพี่ มีภาพลักษณ์ที่ดีเหมือน Tom Brown ที่ต้องรับผิดชอบดูแลเกี่ยวกับการส่งเสริมเรื่องศีลธรรมให้เหล่ารุ่นน้องทั้งหลาย ดังนั้นแล้ว หลักสำคัญของการปกป้องตนเองจึงได้รับการส่งเสริมอย่างมากโดยใช้ขนบธรรมเนียมอันเก่าแก่กันในหมู่ผู้เรียน เด็กๆ สามารถเรียนรู้ที่จะรับผิดชอบและเอาใจใส่มากกว่าที่จะกลั่นแกล้งและกตัญญู การปฏิบัตินี้จะเตรียมเด็กและเยาวชนให้พร้อมสำหรับการใช้ชีวิตในอนาคตและสร้างความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้น

นักอาชญาวิทยาหลายคนยอมรับถึงความสำคัญของการเคารพในตัวเองของตัวผู้กระทำ ความผิด ซึ่งจะเป็นหนทางที่จะทำให้พวกเขาหลุดพ้นจากวังวนการก่ออาชญากรรม⁵⁰ โดยเคล็ดลับความสำเร็จโดยวิธีการของ Arnold คือ "เมื่อถึงเวลาที่เด็กเริ่มต้องการการเคารพตนเอง และแสวงหาการยอมรับจากผู้อื่น พวกเขาจะได้รับการเลี้ยงดูในสภาพแวดล้อมที่หล่อหลอมความมั่นใจจากผู้ที่มีความมั่นใจในตนเอง นี่คือนิสัยที่คุ้มค่าง่ายๆ และในที่สุดพวกเขาจะตระหนักได้ว่า เกียรติและคุณค่าในตนเองนั้นไม่อาจดำรงอยู่ได้ หากไม่ประพฤติตนให้สมควรแก่สิ่งนั้น"⁵¹ ปฏิเสธไม่ได้ว่ารากฐานของการเห็นคุณค่าในตนเองล้วนเริ่มต้นจาก *ครอบครัว* ซึ่งมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการปลูกฝังความมั่นใจและความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเองให้แก่เด็ก อันเป็นเกราะป้องกันพวกเขาจากการเดินเข้าสู่เส้นทางแห่งอาชญากรรม

มีข้อโต้แย้งถึงวิธีการของ Arnold ที่นำมาปรับใช้ในโรงเรียนของรัฐบาลในอังกฤษว่าแทบจะไม่สามารถนำมาใช้ในเรือนจำอย่างเรือนจำเยาวชน Polmont หรือศูนย์ฝึก ฯ เชียงใหม่ได้ ซึ่งอาจไม่สามารถนำจุดที่ถือเป็นหัวใจของวิธีการของ Arnold มาปรับใช้ได้ภายในขอบเขตหรือสถานการณ์เดียวกัน โดยวิธีการของ Arnold จะทำการใส่บุคคลใดก็ตามที่ใช้อิทธิพลของตนเองในการกดขี่ผู้อื่นและบุคคลที่ปฏิเสธที่จะพัฒนาตัวเองออกจากสถานศึกษา อย่างไรก็ตามสิ่งที่เขาทำนั้นมีเหตุผลที่ยอมรับได้ ซึ่งสามารถนำมาปรับใช้ได้กับการจัดการภายในเรือนจำ ในฐานะที่เป็นจัดการที่เป็นพื้นฐานที่ต่ำที่สุดเท่าที่ควรจะเป็นได้

⁵⁰ Larry Siegel, *Criminology* (Belmont, CA: Thomson Wadsworth, 2005), 314.

⁵¹ อ้างแล้ว, *เชิงอรรถที่* 40, 107.

Arnold มีความเชื่อว่า “ถ้าคนชั่วที่ซักจูงผู้อื่นไปในทางเสื่อมเสียไม่ถูกไล่ออกจากโรงเรียน โรงเรียนจะกลายเป็นสถานที่แห่งการศึกษาสำหรับเพื่อทำชั่วมากกว่าทำความดี”⁵² และนี่ก็คือความเป็นจริงที่เกิดขึ้นกับที่เรือนจำหลายแห่งที่กลายเป็นสถานที่สอนให้ทำความชั่ว ซึ่งเป็นไปได้ที่จะดำเนินหรือเปลี่ยนแปลงนโยบายโดยเฉพาะอย่างยิ่งในสถานที่หลาย ๆ แห่งที่เหมือนเรือนจำ Polmont หรือศูนย์ฝึก ๆ เชียงใหม่ในการแยกบุคคลที่ซักจูงให้ผู้อื่นกระทำความผิดออกมา

อย่างไรก็ตาม การแยกบุคคลดังกล่าวออกนั้นจะต้องไม่ใช่การแยกที่ทำให้ผู้ถูกแยกตัวออกมานั้นมีความรู้สึกด้อยค่าหรือถูกประณาม ซึ่งการขับไล่ “ผู้อุปนิสัยแย่” ออกจากโรงเรียน Arnold หลีกเลี่ยงวิธีการที่จะเป็นการประณามว่า เด็กคนนั้นชั่วร้าย โดยเขาจะใช้วิธีการโน้มน้าวผู้ปกครองของเด็กที่ถูกไล่ออกจากโรงเรียนด้วยการให้เหตุผลว่าเหตุที่ตนนั้นไล่เด็กออกนั้นจะเป็นเพราะประโยชน์ของเด็กเอง เด็กที่ถูกไล่ออกนั้นไม่ได้แปลว่าเขาจะไม่ได้รับการศึกษา พ่อแม่จำเป็นที่จะต้องจ้างครูสอนส่วนตัวประกอบกับการศึกษาด้วยตนเองที่บ้าน

การแยกผู้ต้องขังที่มีพฤติกรรมรุนแรงหรือมีแนวโน้มซักจูงผู้อื่นไปในทางที่ไม่ดีออกจากผู้ต้องขังรายอื่นเป็นประเด็นสำคัญในกระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็กและเยาวชนของประเทศไทย อย่างไรก็ตาม ในทางปฏิบัติ การดำเนินการดังกล่าวเผชิญกับความท้าทายหลายประการ ที่ เรือนจำเยาวชน Polmont ในสกอตแลนด์ การแยกผู้ต้องขัง⁵³ที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมทำได้ง่ายกว่าเนื่องจากผู้ต้องขังแต่ละคนมีห้องขังส่วนตัว และมีนโยบายแยกผู้กระทำความผิดทางเพศออกจากผู้กระทำความผิดประเภทอื่นระหว่างทำกิจกรรมต่าง ๆ ในทางตรงกันข้าม ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนเชียงใหม่ ของประเทศไทย ประสบปัญหาในการแยกผู้ต้องขัง เนื่องจากขาดแคลนห้องขังที่เพียงพอ ทำให้ผู้ต้องขังต้องใช้ห้องขังร่วมกัน การแยกผู้ต้องขังที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมเป็นไปได้ยาก โดยจะต้องทำโดยกักขัง “ผู้ต้องขังที่มีอุปนิสัยไม่ดี” ไว้ในสถานที่ซึ่งแยกออกจากกันโดยสิ้นเชิง เป็นสถานที่ที่ห้ามติดต่อซึ่งกันและกัน จะมีเพียงผู้สอนหรือผู้คุมเท่านั้นที่สามารถติดต่อกับพวกเขาได้

⁵² อ้างแล้ว, เซิงอรรถที่ 40, 108.

⁵³ เรือนจำเยาวชน Polmont สามารถใช้มาตรการ แยกควบคุมผู้ต้องขังออกจากผู้อื่นเป็นการชั่วคราว ตามที่กำหนดในกฎเรือนจำ (เรียกกันว่า Rule 80) ในกรณีที่มีผู้ต้องขังมีพฤติกรรมก้าวร้าวรุนแรงหรือเป็นภัยต่อความปลอดภัยและระเบียบของเรือนจำ, HMIPS, “HM Inspectorate of Prisons: Report on HM Young Offenders Institution Polmont”, May 2004, <https://prisonsinspectoratescotland.gov.uk/publications/hm-inspectorate-prisons-report-hm-young-offenders-institution-polmont#:~:text=2.punishment%20in%20the%20orderly%20room>.

การสร้างสังคมของเด็กที่ได้เรียนรู้ถึงวิธีการดูแลกันและกันภายในระบบเรือนจำนั้นมีปัญหามากกว่าการสร้างสังคมแบบดังกล่าวในโรงเรียนรัฐเสียอีก อย่างไรก็ตาม สิ่งสำคัญที่ต้องเน้นย้ำคือ Arnold ไม่ได้จัดการกับเด็กที่ยังไร้เดียงสา แม้ว่าเด็กเหล่านั้นจะไม่ได้เป็นผู้คนจำพวกนักข่มขืน ฆาตกร และโจร แต่พวกเขาก็ยังเป็นเด็กที่มีนิสัยเกเรอยู่ดี พวกเขาอาจจะรังแกและโกหกผู้อื่น นอกจากนั้นยังถือว่าเจ้าหน้าที่เป็นศัตรู เขามักนำหลักการมาปรับใช้ร่วมกันนั่นคือ “ชัยชนะสำหรับผู้คนที่ตกอยู่ในบาปนั้นหาใช่ความเป็นผู้บริสุทธิ์ไร้เดียงสาไม่ แต่หากเป็นผู้ที่ได้พยายามนำตนกลับสู่คุณธรรม”⁵⁴ ถ้าเป็นเช่นนั้น ทั้งเรือนจำเยาวชน Polmont และ ศูนย์ฝึก ฯ เชียงใหม่อาจจะเป็นโรงเรียนคุณธรรมที่ดีเยี่ยม

7. บทสรุป

แม้ว่าการศึกษาคณศนามที่เรือนจำเยาวชน Polmont ในระยะเวลาสั้น ๆ ประกอบกับประสบการณ์การสอนอันยาวนานใน ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนเชียงใหม่ รวมถึงการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง และการวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารที่สามารถจัดหาได้ จะช่วยให้เข้าใจแนวทางการฟื้นฟูพฤติกรรมเยาวชนในบริบทที่แตกต่างกัน แต่นั่นยังไม่เพียงพอที่จะสร้างแบบจำลองที่สมบูรณ์แบบสำหรับการฟื้นฟูพฤติกรรมของผู้กระทำผิดเด็กและเยาวชนได้อย่างครอบคลุม

สิ่งที่เป็หัวใจของการศึกษาเปรียบเทียบนี้คือ การสำรวจจุดแข็งและจุดอ่อนของแนวทางฟื้นฟูในแต่ละระบบ โดยเฉพาะด้านการศึกษาศิลปะทางศีลธรรมและศาสนา ซึ่งถือเป็นองค์ประกอบสำคัญในสถานพินิจและเรือนจำเยาวชน แต่กลับถูกละเลยหรือดำเนินไปอย่างไม่เป็นระบบ การศึกษานี้ชี้ให้เห็นว่า ในเรือนจำเยาวชน Polmont มีโครงสร้างที่เป็นระบบและมีระเบียบวินัยสูง ใช้เทคโนโลยีทางจิตวิทยาและกระบวนการแทรกแซง (interventions) เพื่อควบคุมและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้ต้องขัง ในขณะที่ศูนย์ฝึกฯ เชียงใหม่ มีลักษณะเปิดกว้างต่อบุคคลภายนอกมากกว่า มีการพึ่งพา

⁵⁴ แปลจาก “The victory of fallen man lies not in innocence but in tried virtue,” in Arthur Penrhyn Stanley, *Life and Correspondence of Arnold*, Vol. 1 (London: John Murray, 1881), 98.

อาสาศัมครศาสนาเป็นเครื่องมือสำคัญในการฟื้นฟูพฤติกรรม แต่ขาดการบูรณาการแนวทางเหล่านี้ให้เป็นระบบที่ชัดเจน

อย่างไรก็ตาม การฟื้นฟูพฤติกรรมเยาวชนจะไม่มีวันสัมฤทธิ์ผล หากขาดบุคคลต้นแบบที่มีคุณธรรมและสามารถเป็นแบบอย่างให้แก่ผู้ต้องขังได้อย่างแท้จริง นี่คือนวัตกรรมฟื้นฟูทั้งสองแห่งยังคงมีข้อบกพร่อง แม้ว่าการจัดทำมาตรการทางเทคนิค การทดสอบ การประชุมเพื่อวิเคราะห์ปัญหาเป็นรายกรณี จะเป็นส่วนหนึ่งของระบบฟื้นฟู แต่สิ่งเหล่านี้ไม่สามารถทดแทน “ต้นแบบที่ดี” ที่เยาวชนสามารถเรียนรู้และซึมซับผ่านการปฏิบัติจริงได้

ความท้าทายที่แท้จริงสำหรับเรือนจำเยาวชน Polmont และศูนย์ฝึกฯ เชียงใหม่ จึงไม่ใช่เพียงการสรรหาผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ด้านจิตวิทยาอาชญากร หรือการพัฒนาโปรแกรมฟื้นฟูที่ซับซ้อน หากแต่เป็นการคัดเลือกบุคลากรที่มีศีลธรรมและสามารถเป็นต้นแบบให้แก่เยาวชนได้อย่างแท้จริง เพราะการฟื้นฟูพฤติกรรมมิใช่เพียงกระบวนการทางกฎหมาย หรือการบังคับใช้มาตรการทางสังคม หากแต่เป็น “กระบวนการเปลี่ยนแปลงภายใน” ที่ต้องได้รับแรงบันดาลใจจากบุคคลที่เป็นแบบอย่างได้อย่างแท้จริง

แม้ว่าจะไม่มีเจตนาตัดสินการดำเนินงานของทั้งสองแห่ง แต่ก็ปฏิเสธไม่ได้ว่า ทั้งเรือนจำเยาวชน Polmont และศูนย์ฝึกฯ เชียงใหม่ยังคงล้มเหลวในการจัดหารูปแบบการศึกษาทางศีลธรรมที่มีประสิทธิภาพ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเยาวชนผู้ต้องขัง ระบบการฟื้นฟูที่มีอยู่ยังขาดการบูรณาการบุคคลต้นแบบที่สามารถเป็นแรงบันดาลใจให้เยาวชนได้ปฏิบัติตาม ซึ่งถือเป็นองค์ประกอบสำคัญในกระบวนการฟื้นฟู

References

- Assanangkornchai, Sawitri, et al. "Religious Beliefs and Practice, and Alcohol Use in Thai Men." *Alcohol and Alcoholism* 37, no. 2 (2002): 193-197.
<http://alcalc.oxfordjournals.org/content/alcalc/37/2/193.full.pdf>.
- Chitov, Alexandre. "Religion in Juvenile Justice: Buddhism within the Walls of Thai Juvenile Justice." 2016. In *Internetdokumentation des Deutschen Präventionstages*, edited by Hans-Jürgen Kerner and Erich Marks. Hannover.
<http://www.praeventionstag.de/dokumentation/download.cms?id=2563>.
- Churchill, Winston. *A Churchill Reader: The Wit and Wisdom of Sir Winston Churchill*. Boston: Houghton Mifflin, 1954.
- Confucius Analects*. Various editions.
- Daems, Tom, and Luc Robert, eds. *Europe in Prisons: Assessing the Impact of European Institutions on National Prison Systems*. Springer, 2017.
- Deseran, F., and M. Glasser. *Love Social Psychological Style: The Relationship of Empathy, Love*. Omaha: Midwest Sociological Society, 1974.
- Egan, Vincent, Mary McMurrin, Cathryn Richardson, and Marie Blair. "Criminal Cognitions and Personality: What Does the PICTS Really Measure?" *Criminal Behaviour and Mental Health* 10, no. 3 (2000): 170-184.
- Eliot, Charles. *Hinduism and Buddhism*. Vol. 1. London: Edward Arnold & Company, 1921.
- Foucault, Michel. *Discipline and Punish: The Birth of the Prison*. London: Allen Lane, 1977.
- Fuhrmann, Johan, and Stefan Baier. *Prisons and Prison Systems: Practices, Types and Challenges*. Nova Science Publishers, 2013.
- HM Inspectorate of Prisons for Scotland. *HM Young Offenders Institution Polmont Full Inspection 22-30 October 2012*. 2012.
- HM YOI Polmont Intervention Team. *What We Deliver*. 2008.
- HM YOI Polmont. *Information for Visitors, Young Adults and Their Families*. 2008.

- Hughes, Thomas. *Tom Brown's School Days*. No. 85. Boston: Houghton Mifflin, 1895.
<http://www.gutenberg.org/etext/1480>.
- ICM Manual: *An Internal Document of Polmont YOI*. 2008.
- Inspectorate of Prisons for Scotland. *Full Inspection of HMP YOI Polmont: 29 October – 2 November 2018*. Edinburgh: Scottish Government, 2018. Accessed March 12, 2025.
- Iriss. "Young Offenders Institutions: Programmes, Support and Reviews." Accessed March 9, 2025. 2025.
- Kornfield, Jack. *Modern Buddhist Masters: Living Buddhist Masters*. Buddhist Publication Society, 2007.
- Leask, D. "More than Half of Young Offenders Leaving Polmont Never Return Behind Bars." *Herald Scotland*, June 8, 2015.
<https://www.heraldsotland.com/news/13411935.more-than-half-of-young-offenders-leaving-polmont-never-return-behind-bars/>.
- Melossi, Dario, and Massimo Pavarini. *The Prison and the Factory: Origins of the Penitentiary System*. Springer, 2018.
- Mulder, Niels. "Monks, Merit and Motivation: An Exploratory Study of the Social Functions of Buddhism in Thailand in Processes of Guided Social Change." Special report. Center for Southeast Asian Studies, Northern Illinois University, 1969.
- Muller, Ch. "Commentary to Analects of Confucius." 2008.
<http://www.ibiblio.org/chinesehistory/contents/08fea/c02.html#Electronic%20Library>.
- Polmont Young Offenders Institution (YOI). *The Only Prison in Scotland Designated for Detaining Juveniles Aged 16–21*.

- Proskow, A. "Trading Sex for Karma in Thailand: An Analysis of the Reciprocal Relationship Between Buddhist Monastics and Thai Prostitutes." Honors Theses, Western Michigan University, April 23, 2002.
http://scholarworks.wmich.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=2905&context=honors_theses.
- Roth, M. P. *Prisons and Prison Systems: A Global Encyclopedia*. Greenwood Publishing Group, 2006.
- Rujjanavet, Somphop. "Improving the Reintegration of Offenders into the Community: The Current Situation of Thai Corrections." In *135th International Senior Seminar Participants' Papers*. UNAFEI, 2008. No. 74: 142-149.
https://www.unafei.or.jp/publications/pdf/RS_No74/No74_15PA_Rujjanavet.pdf.
- Sacro. *Designed Rehabilitation Programmes*. 2019. <http://www.sacro.org.uk>.
- Scottish Government. *Prisons and Young Offenders Institutions (Scotland) Rules*. 2011.
- Shytov, Alexander, and Bunchu Na Pompechara. *Thai Juvenile Delinquency Justice and Its Perception by Juvenile Offenders*. Chiang Mai University, 2007.
- Shytov, Alexander. *Thai Folktales and Law*. Chiang Mai: Acts, 2004.
- Siegel, Larry J. *Criminology*. Saint Paul, Minnesota: Thomson Wadsworth, 2005.
- Silpasuwan, Pimpan, et al. "Violence Recidivism among Thai Juvenile Delinquents." *Asia Journal of Public Health* 2, no. 1 (2011): 14.
http://www.asiaph.org/admin/img_topic/6394Recidivism.pdf.
- Stanley, Arthur Penrhyn. *The Life and Correspondence of Thomas Arnold*. London: B. Fellowes, 1846.
- The Times. "All Under-18s at Polmont Young Offenders Institution Are Moved." March 2024.
- Tocqueville, Alexis de. "Democracy in America." In *Democracy: A Reader*, 67-76. Columbia University Press, 2016.
- Walters, Glenn D. "The Psychological Inventory of Criminal Thinking Styles (PICTS): A Review and Meta-Analysis." *Assessment* 9, no. 3 (2002): 278-291.

- Walters, Glenn D. *Changing Lives of Crime and Drugs: Intervening with Substance Abusing Offenders*. New York: Wiley, 1998.
- Walters, Glenn D. *The Self-Altering Process: Exploring the Dynamic Nature of Lifestyle Development and Change*. Westport, CT: Praeger Publishers/Greenwood Publishing Group, 2000.
- Youth Justice Improvement Board. *Children and Young People in Custody in Scotland*. 2017. Accessed March 12, 2025.
- กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน. "รายงานสถิติคดีประจำปี 2566." สืบค้นเมื่อวันที่ 12 มีนาคม 2568.
- กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน. "สถิติจำนวนเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรม." สืบค้นเมื่อวันที่ 12 มีนาคม 2568.
- ปลัดศรีช่วย, ท. "ความสุขในมรรค 8." *เสฐฐวิทย์ปริทัศน์* 1, ฉ. 1 (2021): 51-66. <https://so12.tci-thaijo.org/index.php/stw/article/view/364>.
- พระปลัดสุรศักดิ์ ฐานวิโร. "การนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิต." *วารสาร มจร พุทธศาสตร์ปริทรรศน์* 5, ฉ. 1 (2020): 1-15.